

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12— Din.; za celo leto 48— Din.; za inozemstvo je dodati poštino. Oglaš po ceniku. — Posamezna številka stane 1 Din.

LASTNIK IN ODGOVORNI UREDNIK INŽ. F. KRANJEC.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI!

Pomozi Bog, bratje!

Prihajate v našo sredo, da dokumentirate našo idejo in naše delo. Prihajate k nam, da si bratsko stisnemo roko, da se poznamo in da se okrepimo za trudapolno delo.

Prisrčno pozdravljeni!

OBLASTNI ODBOR.

ALES POTOČNIK:

Uspeh volitev.

Volilna groznica je za nami, številke mandatov raznih strank nas izpodbujejo k presoji položaja, ki ga je ustvaril narod s pristopanjem k volilnim žaram. Splošno se opaža močan porast verske in plemenske diferenciacije pri Slovencih in Hrvatih. Položaj grozi z bližajočim se razsulo in mnogi ga že slutijo z veseljem ali z žalostno trpkostjo. Nikakor ne vzbujajo kakih posebnih nadkonstelacij strank, ki se tvori ob končnem rezultatu volitev.

Treba je vendar z objektivnim očesom premeriti aktivne in pasivne postavke te volilne kampanje. Med prve moramo šteti predvsem dejstvo, da je narod odklonil male skupine, ki jim je bil neokrnjeni proporc odprl na stečaj vrata v ustavodajno skupščino in ki so sicer s svojo navzočnostjo množile že itak veliko pestrost našega državnega zbora, pestrost našega državnega zbora, ki pa so delo parlamenta ovirale in ki pa so delo parlamenta ovirale in ki pa so delo parlamenta ovirale.

Drugi važen pojav je naravnost katastrofalen propad socialističnih struj. Dokazano je, da leva stremjenja v našem narodu nimajo realnega temelja, da so bila ta stremjenja le izrodki medvojne ogorčenosti in povojne psihoze. Socialno vprašanje pri teh volitvah ni niti najmanj vplivalo na volilce. Socialno in gnotno so tedaj naše mase zadovoljne. Konsolidacija družbe je dovršena, materialno stoji naši ljudje dobro. Izjemo tvorijo Dalmacija, Hercegovina in Crna gora, dasi se tudi tu ni izital socialni moment, in stan državnih uradnikov cele države, čeprav slabi gnotni položaj so izrabljali vse stranke za agitacijo. Vse ostalo je sito. Tako pravijo krogljice in — vox populi, vox dei. Zato pa se je vsa borba vršila v znamenju političnih gesel, ki gre za njimi samo človek, ki je materialno preskrbljen.

Stare stranke, ki imajo svojo parlamentarno tradicijo in dolgoletno politično izkustvo, so izšle iz volilnega boja zmagovite bodisi v povčanem številu, ali pa so ohranile svoje posestno stanje na volilnih. Narod se je grupiral okoli njih, obsodil vsako disidentstvo in cepljenje in pokazal, da hoče popolnoma opustiti stranke, ki so imele svoj raison être

v demagoškem pobujanju idejno sorodnih strank, iz kojih so izšle. Tudi velepomemben pojav politične konsolidacije.

Zanimivo je, da v Sloveniji obe stranki, ki se raztezata po celi državi in ki zastopata narodno edinstvo in Vidovdanske ustave, nista dosegli skoro nikakega uspeha v mandatih, dasi lahko zabeležita numerično znaten napredek na pristaših. Slovenijo je zagrnil črni val klerikalizma.

Slovenskemu plemenu so te volitve vtisnile žalosten pečat politične nezrelosti. Teror duhovnikov je razbičal verski čut našega ljudstva do histeričnega fanatizma. Počenjanje klerikalcev kriči po kancel paragrafu. Leca in spovednica, misijoni in presveto srce Jezusovo, vse to se je vpreglo v klerikalni voz. Pod geslom: za vero gre in za obstoj slovenstva, so klerikalci zamamili narod, da je glasoval za federalizem proti narodnemu edinstvu. Klerikalni mandati so plod brezvestnega hujskanja in ostudne demagogije.

Hrvatska izdaja slovenskih razmer so Radičevci. Stranka s sto programi in vendar brez programa, s sedemdesetimi poslanci in eno samo glavo. Kakor pri nas pod klerikalni, tako je drl v Banovini narod pod Radičev prapor. Mojster v zavarovanju politič. neizsolanega, kultur. zaostalega in nekega hrvatskega seljaka si je zapisal na ščit: mir in republiko brez davkov, žandarjev in vojaške službe. To vse, zabeljeno z nesodobnim historičnim hrvatskim pravom je spretni žongler prikazal narodu kot dobro in pravično stvar in seljak, glup in dober, je šel za Radičem. Isto velja za seljake - katolike v Dalmaciji, Hercegovini in onem delu Slovenije, ki ima gospodarske stike preko Kulpe in Sotle.

Obljube so dane, zdaj naj gledata Radič in Korošec, kako jih bosta izpolnila! Da se jima izpolnitev teh obljub izjalovi, je naloga nove vlade.

Orjuna kot nadstrankarska organizacija naj bi podpirala z vsimi silami stranko ali koalicijo, ki bi prišla na vlado in ki bi stala na programu državnega in narodnega edinstva. Pomagala bi pri delu, da se odvrne grozeči naval separatistov, federalistov in avtonomistov, posvetila bi vse svoje sile temu delu, nasprotnikom jugoslovanske edinstva pa naj velja slej ko prej naš neizprosni boj na življenje in smrt.

Orjuna, na okup! Domovina te potrebuje!

fiscirala se je brošura »Klic od Gospe Svete«, pred sodišče so postavili 32 dijakov srednjih in višjih šol itd.

Zavedne nacionalne omladine to ni oviralo, temveč ona je vztrajala v sveti in plemeniti borbi za boljšo bodočnost svojega naroda, za njegovo kulturo in napredek.

V početku svetovne vojne je darovala nacionalna omladina v Sloveniji na altar svoje domovine, dragocene in velike žrtve. Kostri svojih najboljših drugov je položila v temelj velike zgradbe našega ideala — svobodne in velike Jugoslavije!

Duševni vodja nacionalne omladine v Sloveniji, Avgust Jenko, je zbežal koj v začetku vojne v Srbijo in stopil koj v vrste srbskih herojev, se z njimi boril ramo ob ramo in padel v boju. Njegovo telo je našlo mir v vnožju bosanskih planin.

Se eden duševni vodja nacionalne omladine je postal žrtev avstrijske reakcije. To je Ivan Endlicher. Ta idealni borec je bil v ječi izpostavljen raznemu mučenju in je izdihnil svojo plemenito dušo koncem leta 1915. Njegovo telo počiva v Gradcu in čaka, da bode prenešeno od svojih drugov v zemljo, katero je ljubil, kateri je posvetil svoje najlepše dni in vso svojo sposobnost, v zemljo, kateri je žrtvoval tudi svoje življenje...

Nacionalna omladina, obogatena s tako velikim nacionalnim kapitalom, ni območnila. Teror jo ni pokopal v grob. Ona živi. Srečen konec vojske, osvobodjenje in ujedinjenje, skoro vseh delov naše domovine, je najboljši dokaz, da je ta omladina imela prav, da so njeni ideali bili na mestu, da je bilo njeno delo iskreno, nacionalno in napredno.

Radi tega je razumela nacionalna omladina tudi po vojski važnost in dolžnost novega povojnega nacionalističnega pokreta, ona ve in vidi, kako so težke in velike dolžnosti, katere jo čakajo. Tedanji omladinci so postali močnejši in sedaj je potreba, da se zopet organizirajo, da iščejo novih prijateljev in da nadaljujejo svojo patriotsko in nacionalno delo!

Na delo!

JOŠKO BENZIJA:

K zmagi!

Svež in agilen jugoslovanski nacionalistični pokret, poln poleta, resnice in vere v boljšo bodočnost domovine, rodilni se na toplem obrežju jugoslovanskega morja, je objel z strelovito naglico vse idealiste naše mlade, a že v prvem početku mučniške domovine.

Jugoslovanski evanglij oznanjevan po bratih od zlatega Jadrana do prostranih poljan Vojvodine, od Vardarja pa do lepega Zagreba, je padel tudi v lepi in cvetni Sloveniji na plodovita tla.

Ljubezen do svojih mučenih in brezpravnih bratov, bolno razdiranje s krvjo vpostavljen domovine, ohranil je nacionalistična srca in postavil tudi v Ljubljani prvi temelj jugoslovanskega nacionalizma.

Treba je bilo zapreti globoki jez, ki je pretel domovini — odločitev je morala biti hitra takoj v početku je bilo prodiranje idealnega pokreta, po defizitu okuženih tleh, težko in mučno; težka je bila tudi borba, ki je čakala mlade borce.

Oboroženi s trdo vero za dobrobit svoje nacije, prehodili so trnjeva pota, ki vodijo k zmagi.

Vse pretnje in grožnje niso mogle preprečiti brzega razvoja ideje, katero je širila mlada jugoslovanska generacija na svojem zahodu.

Odvrgli in prezrli so razne lažnjive malike, bodisi velikoslovenstva, srbstva ali hrvatstva in korakali po ravnem potu, brez kompromisov, k svetlemu in vzvišenemu cilju: velike in močne Jugoslavije.

V svojem zmagovalnem prepričanju so šli naprej in sejali idejno seme med zdrave kmetske in delavske mase. Povedalo se jim je, od kod to trpljenje in nevolja, od kod ta borba za dostojno človeško življenje.

Sedaj se je povsod pričakovalo pokreta kot edino rešitev in prepod današnjega pokvarjenega društva. A da ne pojde brez kazni, morale so se polniti ječe in ustvarjali so se mučeniki. Da olajša njihovo bol, se je pobrigala ideja sama in objela na tisoče novih apostolov. Njena bilanca je popolnoma aktivna: 93 Orjuna, močni in izraziti branitelji edinstva in bratstva.

Ljudstvo in nacionalizem.

Ljudstvo se ni narod. Ljudstvo je nekaj v sredi med maso in narodom. Masa je množica ljudi, ki živi brez ciljev in idealov večnoma po svojih materijelnih nagonih; je torej egoistična in brezobzirna, zato odklanja red in mir, ker se zdi, da omejuje njeno naravno svobodo. Ljudstvo je masa ljudi, ki se je ustanovila na svojih tleh in skuša ohraniti svoje razmere neizpremenjene, zato odklanja napredek in se zadovoljuje s starimi tradicijami; odklanja novotarje, tudi takrat, kadar bi bile njemu v korist; v svoji sveti zadovoljnosti pozna pred vsem sebe in ni možno žrtev za višje namene: zaupa samo ljudem, ki znajo izrabiti njeno samoljublje. Ljudstvo postane narod šele takrat, kadar se zave svojega višjega poklica, ko najde svojo vodilno misel in gre za njo požrtvovalno v boj. Edino taki narodni so postali zgodovinski narodi in so pustili v razvoju človeštva sled za seboj. Narod ne družijo samo jezik in meje, ampak skupni cilji in ideje, ki so utemeljene v narodni duši in najdejo izraza v duševnih velikanih naroda. Dokler ostanejo te ideje brez odmeva med ljudstvom, je to znak, da to še ni narod, ako pa teh idej sploh ni, pada ljudstvo nazaj v maso. Dolžnost nacionalizma je dvigati ljudstvo na višji nivo naroda in mu kazati cilje, ki momentano zahtevajo žrtve posameznika in celote, zato pa dajejo narodu njegovo kulturno vrednost in mu priznavajo častno mesto v zgodovini. Materijelnih in kulturnih koristi so deležni šele potomci: glavna stvar je, da je narod pokazal svojo skupno voljo, da je izgovoril svojo besedo in da je pripravljen na boj in žrtve za svoj cilj. Ako s tega stališča pogledamo na zadnje volitve — bomo spoznali, da je le del našega naroda pokazal, da se zaveda svojih višjih ciljev: po veliki večini je ljudstvo sledilo protinacionalnim kandidatom in oddalo svoje glasove krajevnim separatistom in protidržavnim politikom. Posebno hrvatski in slovenski del sta pokazala, da ne marata skupne države. Pri agitaciji je odločevalo na primer geslo: da naj slovenski vojak služi doma, da plačamo preveč davka in razne hujskarije proti Srbom. Vse to je dokaz, da je v našem narodu še malo jugoslovanskega nacionalizma in pomenijo te volitve korak nazaj v predvojne čase. Kakor je bila takrat mladina poklicana, da je premagala naše avstrijsko-klerikalno samoslovenstvo, tako bo morala

Mi pojdemo še naprej s trdno vero: Danes vidijo slepi in čujejo gluhi. Našega jugoslovanskega križa nismo še prenesli, iščemo grič, na katerem ga bomo postavili.

Verujemo, da ni daleč dan, ko bode mati Jugoslavija ovenčana izrekla blagoslov nad objetimi brati.

Bodite pozdravljeni predstavniki naše ideje; pozdravljeni Vi, ki ste si zaslužili z neumornim delom veliko priznanje. Pozdravljeni Vi, ki ne zahtevate ničesar, a dajete vse svoje moči, dušo in srce. Ko se vrnete domov hrabrejši in močnejši nego prej, prenesite našim bratom vroč jugoslovanski nacionalistični pozdrav!

sedaj izvršiti svojo dolžnost, ki bo težja nego prej, ker se je takrat svetil pred nami ideal, danes pa je treba ta ideal uresničevati. Ljudje in razmere, pod katerimi se je doslej uresničeval ta ideal, so zakrivila da je med našim ljudstvom zamrlo še ono malo jugoslovanskega čustva, kar smo ga imeli l. 1918. Notranji in zunanji sovražniki naroda in države so znali to spretno izkoristiti. Notranji so vsled tega postali »voditelji naroda« — zunanji pa so dobili za plačilo kose našega ozemlja. Izgubo narodnega ozemlja čuti narod — ljudstvo ga ne čuti; začuti ga kvečjemu vsled gospodarskih težav — pri narodu je to stvar ponosa in časti. Zato so naša obmejna vprašanja izpadla tako neugodna za nas. In bodo še, dokler bodo v državi samo ljudstva — ne pa narod. Protidržavne smeri, ki so se okrepile v notranosti, bodo dale več poguma tudi zunanjim nasprotnikom.

Zalostno dejstvo je, da so vsi veliki sinovi tega naroda delali in ustvarjali svoja dela v znamenju jugoslovanskega nacionalizma, da pa pri ljudstvu ne veljajo njih dela in besede, ampak ljudje, ki se bore proti idejam in besedam teh mož — in ljudstvo gre za njimi. Narod Gunduličev, Preradovićev, Strossmayerjev — gre za Radičem, narod Vodnikov, Prešernov, Tavčarjev gre za Korošcem.

Toda volitve so pokazale, da tudi jugoslovanska misel še ni zatrla. Ravno vsled izida teh volitev bo došel klic po Orjuna. Mladina sedaj vidi, kje smo in kod pojde njena pot. Treba bo še dolgega in težkega dela, preden bomo narod — en velik narod, narod, ki bo pripravljen na delo in žrtve za državo, zato da bo vreden svojega imena. Zmagovalci sedanjosti bodo propadli v pozabljenju — zmagovalci bodočnosti bodo živeli v narodu. Za to bodočnost je vredno živeti, delati in boriti se. Kakor so veliki dogodki pomedli male junake predvojne dobe, ko je vstal narod na boj za svojo čast, tako bo zaveden narod pomedel tudi junake našega časa, ki bodo odšli s svojo sramoto, kamor spadajo, svetla pa se bodo imena onih, ki se niso ukločili. Ne dvomim, da je v našem ljudstvu še mnogo poštenega — to pomnožiti in okrepiti je naša dolžnost. Tako bo enkrat iz tega ljudstva in mas sedanjosti nastal narod, ki bo vreden svojega imena. Ako se to ne bo zgodilo, bo zgodovina pisala dobo propada od osvobedenja.

I. L.

LJUBO J. DUŠANOV:

Na delo!

Napredna nacionalna omladina v Sloveniji se je že davno pred vojsko zbirala v močno falango jug. nac. revolucionarne omladine; ona se je dvigala, organizirala in se pripravljala za veliko in težko delo — osvobodjenje domovine in ujedinjenje naroda.

Težko je bilo delo nacionalistične omladine pred vojsko, težko zato, ker je imelo proti sebi vso moč vsakega velikega in malih.

Tu v Sloveniji je imela razen drugih zaprek proti sebi dve fronti: z ene strani močne vrste avstrijske policije, a z druge strani dobro organizirane vrste črne reakcije katoliškega klera. Borba proti reakcionarnemu kleru je bila mnogo težja.

Katoliški klerikalizem je bil avstrijski reakciji v mnogih stvareh mnogo koristnejši, nego sama avstrijska policija.

V taki dušljivi atmosferi je morala nacionalna omladina v Sloveniji razviti svoje delo, da zanese luč svetlobe in resnice. Nacionalna omladina je imela obvladati težke zapreke, da bi kolikor mogoče boljše pripravila slovenski del našega naroda na osvobodjenje od avstrijskega jarma in mu povzdignila nacionalno zavest.

Razume se, da je koj v začetku svojega dela naletela nacionalna omladina na odločen odpor avstrijske in klerikalne reakcije. Plenili so omladinsko glasilo »Preporod«, kon-

LJUBO D. JURKOVIČ:

Kulturni zadaci Orjune.

Naš narod nije na takovom stupnju kulture, da bi se mogao porediti sa drugim zapadnim narodima. Mi tek sada počinjamo da živimo normalnim životom; tek sada su nam dane mogućnosti slobodnog razvoja i višeg kulturnog života.

Sva naša dosadašnja kultura razvijala se je u nenormalnim prilikama.

Suviše; i ono malo kulture što naš narod poseduje, sve je to, više manje, podvrgnuto uticaju tuđih kultura. Svoje sopstvene kulture, kulture koja bi odgovarala karakteru našega naroda, mi danas nemamo; njeni se počeci tek opazaju.

U borbi za opstanak, u teškim političkim, socijalnim i kulturnim

prilikama, našem narodu nije dostajalo vremena, da se bavi višim kulturnim radom, da izrađuje svoju kulturu, koja bi bila svojstvena njegovoj duši; u toj, inače plemenitoj, borbi on ne izgubio svu svoju prošlost. Moguće, da je to i bolje?!

Moguće, da je ta borba seme i kvasac za ono što će naš narod u skoroj budućnosti, da dade čovečanstvu i opštoj kulturi.

Tko zna?

Kao što svu našu prošlost, tako i našu kulturu treba, ma koliko mi to nehteli, da delimo u više posebnih jedinica, ali u glavnom u tri dela, na kulturu srpsku, hrvatsku, i slovenačku (premda ni ta dioba nije tačna i određena).

Kultura pojedinih delova našega naroda razvijala se je svaka kao posebna celina. Svaka od tih posebnih celina imala je svoj poseban centar i posebna obeležja ma koliko, da su ta obeležja u osnovi zajednička svim delovima našeg naroda. Granice pojedinih kultura je teško odrediti kao što je teško odrediti granice pojedinih delova našeg naroda.

Duhovni vođa predratnog nacionalističkog pokreta dr. Jovan Skerlić u svojoj »Istoriji novije srpske književnosti« piše: Hrv. i srp. književnosti jednoga naroda i jednoga jezika, ali to su još dve književnosti. To je paradoks. anahronizam, dokaz naše kulturno-nacionalne zaostalosti, ali to je tako. To isto vredi i za svu našu kulturu. Mi danas nikako ne možemo da govorimo o jedinstvenoj jugoslovenskoj kulturi.

Politička istorija svih delova našeg naroda ujedinila se je našim političkim oslobođenjem i ujedinjenjem. Od 1. decembra 1918. svi delovi našeg naroda imaju jednu jedinstvenu političku istoriju.

Razume se, da se to nikako ne može da kaže i za kulturnu istoriju. To ne radi tega, što svi delovi naroda nisu na jednakom stupnju kulture, i konačno, što se naš zajednički život nije još tako razvio, da bi jedan deo imao vidljivi uticaj na drugi. Jasno je, da je to posao koji zahteva decenije i decenije, ako ne i stotine godina.

Da je celi naš narod, koji nosi ime Srba, Hrvata i Slovenaca, jedna etnička celina prema drugim narodima, to je stvar naučnički utvrđena, i u tu istinu ne veruju samo jugoslovenski nacionaliste, nego celi svet.

Jedan narod treba da ima jednu svoju jedinstvenu kulturu; kulturu koja bi nosila obeležja svojstvena celoj našoj naciji.

Mi jugoslovenski nacionaliste prvi smo pozvali, da stvorimo bazu i položimo temelje zgradi te jedinstvene naše kulture. Ma koliko mi verovali, da je to jedan posve prirodan proces, koji se sam razvija i mimo naše volje, mi treba da poradimo na tome, da se taj prirodni proces što pre izvrši.

Pre svega potrebno je, da se mi međusobno dobro upoznamo; da upoznamo svoju prošlost, svoju književnost (barem glavni stvari) i u opšte sve kulturne tečevine pojedinih delova našeg naroda. Taj je rad vrlo težak i naporan, ali bez toga nije moguće dalje.

Or. ju. na. treba da, u prvom redu, putem svoje štampe, knjige, biblioteka, predavanja, slavljenja zajedničkih narodnih praznika i u opšte pomoću svih kulturnih sredstava, poradi na tome, da na pr. svaki vaspitan Srbin zna što je slovenački deo našeg naroda do sada dao i što on danas ima, i obratno, svaki Slovenac treba da zna što je srpski ili hrvatski deo našeg naroda do sada dao i što on sada ima.

Jedino tako, malo po malo, svaki će na pr. Slovenac smatrati za svoje ne samo što je slovenačko, nego i ono što je srpsko i hrvatsko, i obratno.

Eto; u taj posao, koji treba da se po jednom preciznom programu izvrši, mogao bi se da zaposli velik broj članova Orjuna.

Sem toga Or. ju. na. treba da vrši i pomaže umetničke produkcije svih delova našeg naroda.

Našim umetnicima je skoro nemoguće rad u Otadžbini. Tu kod kuće, ostaju nezapaženi i nepoznati, i tu ne mogu da se bolje razviju i usavrše, u najviše slučajeva radi samih materijalnih prilika. Njihova dela nitko ne kupuje, slabo plaća itd.

Ma koliko država htela ona ne može da dovoljno pomaže rad na umetnosti. To jedino može sam narod, jer on umetnika ne veže stano-vitim zakonom utvrđenim zahtevima nego mu, barem donekle, daje slobodne ruke, i tako mu omogućava slobodni razvoj.

Do sada su naši umetnici išli u strani svet, da mogu živeti i posvetiti se umetnosti. U tuđem su mestu živeli, daleko od svog naroda primali su tuđe uticaje, i zato su, kako se po sebi razume, i njihova dela imala tuđi karakter. Narod nije razumevao umetnika, niti umetnik narod.

Mi treba da svoje umetnike pomažemo, da njihova dela kupujemo i širimo, da umetničke produkcije rasprodavamo. Tu propagandu treba da činimo u prvom redu, kod svog naroda, da u njemu stvorimo nacionalnu svest i da širimo kulturu, a za tu istu propagandu mi treba da činimo i u celom svetu, da svima kažemo što mi imademo, što dajemo i koliko vredimo.

Osobito treba da poradimo na tome, da naši umetnici stalno priručuju izmenične izložbe, koncerte itd. Jedan naš umetnik, slikar, kipar, arhitekt, muzik ili pesnik, treba da bude poznat svim delovima našeg naroda; svi treba da ga za svoga drže i da se s njime ponose i diče.

Od kolike je to važnosti i koristi: za umetnike i za narod mislim, da ne treba dalje niti isticati.

Sve naše kulturne ustanove, galerije i biblioteke treba da s am narod uzdržava, i to što je moguće više direktno, ne putem državnog aparata, jer su na taj način i te ustanove više vezane za narod.

Rad oko širenja naših umetničkih produkcija i pomaganje naših umetnika stvoriti će našu jedinstvenu kulturu, koja će se moći da poredi sa kulturom ostalih naroda.

Na organizaciji ovog teškog posla, treba da Or. ju. na. učestvuje svim svojim silama, i da u tom poslu bude prva.

Mi vrlo dobro znamo da na putu stoje mnoge i mnoge zapreke,

ali mi te zapreke treba da postepeno uklonimo i svladamo.

Radići u tom smislu znači stvarati jedinstvenu kulturu — jedinstveni narod.

Triumfalni sprejem naših zaprtih tovarišev u Mariboru.

Protinacionalna gonja g. Hribarja in njegovih opred je spravila v Mariboru v ječe 16 naših tovarišev. Na postavne in nepostavne načine so jim hoteli dokazati, da so oni razbili Cirilovo tiskarno. Pritisk je bil strašen, vendar so naši tovariši vzdržali vse, pretrpeli vse in končno dočakali dan svobode. Mariborska svetovalstvena zbornica je že v torek dne 12. t. m. enoglasno sklenila, da se zaprti nacionalisti izpušče, toda vodja državnega pravdnstva dr. Jančič se je temu uprl ter uležil priziv. Akt je moral romati v Ljubljano, da ga prešudira višje državno pravdnstvo. Vse naše intervencije se je postopanje pospešilo in v soboto 17. t. m. je višje državno pravdnstvo res zavrnilo Jančičevo pritožbo ter odredilo izpušitev. Mariborsko predsedništvo Orjuna je še istega dne zvečer izvedelo, da bodo naši zaprti tovariši v nedeljo dopoldan izpuščeni ter je o tem obvestilo tudi članstvo. Zvečer krog 22. ure se je zbrala pred sodniškimi zaporji večja družba naših ljudi, ki je zapela »Lepo našo domovino« ter sporočila tovarišem za železnimi krizi in mrežami, da bodo v nedeljo zopet zadili svobodni zrak.

V nedeljo, dne 18. t. m. se je že pred deveto uro pričela zbirati v. Sodni ulici pred velikimi jetniškimi vrati množica naših članov in drugega narodnega občinstva ter del akcijske čete z državno zastavo, pričakujoč žrtve. Malo pred 10. uro so se končno odprla vrata in na cesto je stopilo trinajst bradatih mož. Množico je prevzelo nepopisno navdušenje, pozdravljanja in vzklikanja ni hotelo biti konca. Naše dame so okitile jetnike s cvetjem, fotografirale, pa jih je fotografiral. Na to so stopali osvobodjeni jetniki na čelu spreveda, ki se je razvil ter za zastavo in predstvom odkorakali po Sodni ulici na Aleksandrovo cesto in dalje na Grajski trg, kjer jih je z izhici besedami pozdravil dr. Reisman. Tisoči ljudi, ki so se nahajali v sprevodu in na ulicah so prirejali neprestano znova ovacije izpuščenim. Ob pevanju narodnih himen ter vzklikanju kralju, državi in jedinstvu so se podali na to osvobodjenici v Grajsko klet, kjer jim je priredil Upravni odbor mal zakusek.

V torek 20. t. m. zvečer se je vršil v prostorih uradniške obednice slavnostni banket s prosto zabavo v počast prvim nacionalnim žrtvam v jugoslovenskem Mariboru. Banketa, katerega je priredil Upravni odbor, so se udeležili vsi zaprti s svojimi soprogami, člani odbora in drugi tovariši. Med banketom je nazdravil predsednik Rehar prvim žrtvam, bodreč jih k vztrajnosti in neumornemu delu, očrtal trenutni položaj v naši domovini ter razvil program za najbližjo bodočnost. Govorili so tudi še četnik Pavlovič v imenu jugoslovenskih četašev, tovariš Škerjanc v imenu zaprtih in par drugih.

Ječa je naše tovariše le še bolj utrdila v veri v naše velike in visoke cilje. Bila je prvi krat predboja za one velike borbe, ki nas še čakajo. Protinacionalni nasilniki so dosegli z ječo in s preganjanjem ravno nasprotno od onega, kar so hoteli doseči. Mi gremo dalje in ni je sile, ki bi nas mogla zaustaviti na našem zmagovitem pohodu v boljšo bodočnost.

Po volitvah v severni Sloveniji.

Maribor, 21. marca.

Mi nacionalisti smo vedeli že naprej, kakšen bo izid volitev v mariborsko - celjskem volilnem okrožju, zato nas nedeljski rezultati niso niti najmanje razočarali. Štiri cela leta so separatisti in defetisti sejali med naše nezavedne skoro docela ponemčurjene in pomadžaronjene ljudske mase seme plemenske in verske mržnje, hujskali so z besedami in s tiskom proti bratom Srbom, proti pravoslavju in proti Beogradu, a naše državne oblasti pod najvišjim vodstvom gospoda Ivana Hribarja, jih niso le puščale na miru, ampak so jih celo kjer so le mogle podpirale. Cestni pljuvač Žebot je nekaznovan pretepal državi, kralju in narodnemu edinstvu zveste državljane, če se je pa kdo izmed nas postavil tej posurovelji zverini nasproti, so ga Hribarjevi pandurji brez usmiljenja potisnili v ječo. Tako delo ni moglo ostati brez posledic. Surovost in demagogija sta ob takih razmerah morali zmagati in zmagali sta na celi črti. Severna Slovenija ne bo imela v novem parlamentu niti enega državi, kralju in narodnemu edinstvu zvestega poslanca — zastopali jo bodo klerikalci, radičevci in nemčurji.

V enaki meri pa kakor državne oblasti, so zagrešile poraz nacionalne in jedinstvene misli tudi naše napredne stranke. Dočim so protidržavni elementi zavrgli vse osebne prepire, zavedajoč se, da zmajajo le če bodo edini, so se državi zvesti napredni elementi razcepili na nešteto frakcij. Nekateri med njimi, ki so videli že pred volitvami, da vodi razdor do poraza, so skušali še v zadnji uri doseči združitev, koncentracijo — toda brez uspeha. Brez uspeha pa radi tega, ker so istotako one, ki so hoteli doseči koncentracijo, kakor one, ki so bili proti njej, vodili pri tem samo osebni in klikarski interesi, ne pa interesi ideje, ki edina lahko doprinese osebne žrtve. To pa se je kruto maščevalo nad njimi samimi in, kar je najbolj žalostno, tudi nad našo nacionalno in državno stvarjo. 24.656 naprednih volilcev v mariborsko - celjskem volilnem okrožju je ostalo brez poslanca, dočim je 55.000 klerikalcev in 10.000 Radičevcev dobilo 14 zastopnikov.

V ta temni, črni mrak, ki je razpel svoja krila dne 18. t. m. nad poljane severne Slovenije pa sije vendar še ena zvezda, zvezda danica, oznanjevalka bodočega dne, ta zvezda je — Orjuna! Orjuna množi istotako kakor v ostalih delih naše države tudi v severni Sloveniji dan za dnem svoje neustrašne, čiste in z mislijo iskrenega in nesebičnega edinstva prežete čete in v teh četah

je naš spas; samo v teh četah in nikjer drugje. Poraz nacionalne in napredne misli, kakor je trenutno žalosten, je za naš pokret zelo dobrodošel. Porazeni strankarji že pričenjajo uvidevati, da tako kakor doslej ne pojde dalje, pričenjajo se zavedati, da je prišla dvanaesta ura, ura odločitve: ali koncentracija ali smrt! Obenem pa se tudi zavedajo, da koncentracija ni mogoča niti na demokratski, niti na radikalni, niti na narodno-socialistični, samostojno kmetijski ali socialistični bazi, ampak samo na bazi **nestrankskega in nadstrankskega nacionalistično-socialističnega pokreta Orjuna!** Voditelji poedinih naprednih strank, ki so vsled svoje razcepljenosti doživele dne 18. t. m. strahovit poraz, so preveč naduti in trmoglavji ter premalo idealni in nesebični, da bi se združili in podredili drug drugemu. Njim je le do tega, da zadovoljijo svoji bolni osebni ambicioznosti, če vsled tega propadejo tisoči poštenjakov, ki v svoji zaslepljenosti verujejo tem svojim največjim škodljivcem. Zato pa proč z njimi! Napredne in nacionalne mase naj se združijo v Orjuni, v kateri je prostora za vse, za demokrate, radikale, narodne socialiste, samostojne kmete, socialiste vseh barv in vse druge; propadli voditelji pa naj si ustanove svojo lastno stranko, »stranko propadlih kandidato«.

Naš centralni organ, splitska »Pobeda«, piše v svoji zadnji številki: »**Ko pošljemo stranke svoje poslance v parlament, pošljemo mi svoje poslance med široke ljudske mase, da jih dvignejo in združijo, ozdravijo in povedejo do bodočega zmage, ki bo naša in ki bo popolna!**« Tudi mi orjunaši severne Slovenije bomo poslali svoje poslance na deželo, med naše razdvojene napredne in nacionalne mase, da jim odpro oči in jih združijo pod praporom zmage najvišje ideje, ki je kdaj izšla iz našega jugoslovenskega naroda.

Bašibozuki v Skoplju.

»V boju turških nacionalistov v Skoplju je bilo nekaj naših tovarišev ubitih in ranjenih. Policija je aretirala skopljski Oblastni odbor.«

Tako nam kratko javlja Centralni Odbor iz Splitske in ta dogodek je žalosten dokument razmer v današnjem brezglavem medvladju. Turki, najbolj zaostal elementi naše države so dvignili orožje proti našim nacionalistom in naša kri je pordečila ulice Dušanove prestolice! Kemal-paša straši turškim nacionalistom po njih bujnih otomanskih glavah, mislijo, da je prišel čas, ko lahko uganjajo svoja bašibozuška nasilja nad našim narodom.

In čuda golemoga — policija naše države se je zavzela za morilce in zaprla skopljski Oblastni Odbor! Za par turških marionet kluba džemijet, ki jih morda snubi ta ali ona koalicija, da bi se z njih pomoćjo dokopala do vlade, se izdajajo vitalni interesi države, zapirajo se borci za narodno in državno edinstvo, turški morilci pa nekaznovano dalje brusijo svoje handžare, da jih o prvi priliki zopet pomoćijo v našo kri!

IV. DEO.

Sav pomladen povratio se je Veselin Veselinović Srednjoj i Donjoj Kuli. Bio je veselo i lepo raspoložen.

— Jest, jest! — Sve su tri Kule moje Kule — govorio je sam sobom Veselin — pa kad su mi Miloš i Srda osvetili lice, moj je opstaneć zajamčen. Ja hoću da budem lep. Hoću da me svet znađe svega i cela. Ne trpim kmetstva i robovanje. — Sve što je moje, to mora i moje da bude! Istinu i Pravdu i pomoć saznavam — tražim svoje i ništa više!

— Sada razumem sve, znamem sve! — Istinu i samo istinu hoću, da moja deca i unučad znadu. Središe mi se misli. — Na posao Veseline! — O bedna li mene! O čudne li moje sudbine!

Deca Veselina i njegova mlada unučad slušali su njegove besede vesela srca i usplamsale duše. Divili su se njegovoj snazi, mudrosti i junaštvu. Duša im se napuni najlepšim nadama za lepše i velike nade.

Svi su se, a i sami Veselinovići, začudili kad su čuli i doznali, da svi Mohorići, Ivanovići i Dobrota deca jednoga oca i jedne majke — Veselina i Angelije Veselinovića.

— Janez Mohorič, Joso Ivanović i Dobrota Bogdane nisu tri čoveka, neg je to jedan te isti čovek sa tri više čudi, a zove se Veselin Veselinović!

Ovako su među sobom šaputali mladi Veselinovići nekako začuđeni i neobično veseli, jer su nekako, u dubini svoje duše, sumnjali, da je to velika Istina. Premda se je Veselin svojoj deci sam pokazao, ipak su oni više puta mislili, da sanjaju lepi i dugi san, ali da to nije Istina, i da to ne može da bude Istina.

(Nastaviće se.)

ЉУБО Д. ЈУРКОВИЋ:

(9).

3.

5.

Sav u krvi i znoj ležao je Bogdan Dobrota, pet dugih dana i pet crnih noći, na istom mestu gde je čestito pao u obrani svoje sirotinje.

Povise nega kupili su se i kupili crni oblaci, a gavrani su graktali pesmu smrti.

Svi su držali, da je Bogdan mrtav. Izrugivali su se njegovoj lešini, i pljuvali su na njegovo visoko čelo, koje je bilo namršteno kao da nešto razmišlja i snuje...

Međutim su Bogdanovi neprijatelji zagospodarili Donjom Kulom.

Miloš i mladi Srba, koji su znali kako im je otac poginuo, spremali su se na sve strane, da oca osвете i da dušmane isteraju sa svoje zemlje. Kad su sve uradili i pokupili sve muške u kući, uputiti se svi pođu gde je Bogdan još nepokopan ležao.

Što depe, unučadi i pranučadi bilo je preko sedamdeset i sedam mladih junaka.

— Sveta osвета!

Kliknu Miloš ozbiljnim dubokim glasom netom je sa brežuljka opazio široko polje i čim je, kao mladi lav, nasrnuo na neprijatelje svoje kuće i imena.

— Живот или смрт! — Хајмо браћо и децо — светлајте чело и образ!

Настала је љута и немила борба. У коштац се хвата јунак са јунаком. Звекчеу челични ханџари. Жене урличу и плачу. Му-

кају заплашени волови и шкрипе волујска кола...

На једном све се стиша.

Црне облачине растера сјајно сунце Победо. Из белог грла Богданових младих унучица певала је песма веселја и мира...

Из далека се је чула лака и мила, и у исто доба тужна звоњава великих манастирских звона...

— Оче Богдане живи си! Живи?!

Кликнули су сви задивљени кад су спазили, да се Богдан диже окрвављена чела и ока жива.

Под облацима крстарила је црна орлушина, помно је гледала што се је ту догодило и при том је чврсто стискала своје оштре панце.

— Жив сам децо и весело! Достојанствено проговориле Веселин Веселиновић. — Пробудио ме је звекет нашег оружја и мукање волова. — Осветите ме децо и осветласте лице, и себи и мени! — Ој не! Никада наша кућа пропасти неће кад имаде децу, која за поштење не жале мрети!

— Ето видите — наставаљао је Веселин све заносије и озбиљније, а мисли су му постајале све бистрије и лепше — ових сам пет дугих дана и пет тамних ноћи непрестано сањао о свему и свачему. Било је лепих и ружних сања. Сањао сам како ме светлоте и како ћете ми осветлати лице. Дубоко сам веровао да своје душе губит нисте хтели! — Напа је Кула жива и никад пропасти неће док год имаде децу, која не жале мрети! То је Веселин више пута поносно понављао.

— Снимао сам децо још један тежак сап. Гитљао сам по некој врлетној гори у подигнутој тами. — Изненада сам опazio неке црне на-

казе, које су се скупиле око једне још првије немани; све су биле расветљене неком жутом светлошћу. Некако су нагледне старим црквеним иконама. Најцрнија неман је била достојанствена стаса, прекрштених голних и мршавих руку; дуге коштунаве, брадате и белаве главе, а изгледала је ко икона светог Јована Крститеља; знате оног у манастиру.

— Околу глава тих црних наказа и оне страшне немани дизали су се, као пламичици са црквених воштаних свећа, жутозлатни колутни. Своје пламтеће светлостне очи, упрли су оштро у ме... Ја сам се на први поглед некако препео, али што сам више ишао њима у сусрет, премда ми је корацање било тежко, оне су се све више и више одмицале у даљину... Мени је некако тежко било при души. Срце ми се је стискало сад теже, сад јаче и сад лакше, одириломе онако као кад вас у сну ухвати зла и немила Мора. — Те су приказе наједном нестале и ја сам се чил и здрав напао у својим зеленим пољима и у својој драгој кући. Ви да сте ме дочекали песмом и цвећем... Све то некако да је било иза неке велике славе...

Иза свечаног говора старог Доброте, сви су се повратили својим кућама певајући песму славе и победе.

Веселин је причао Милошу и Срби и свој њиховој деци, које и какво је њихово стање и имање, како је велико и лепо, али како су им то отели мудрије компије и под кметију силом ставили.

— Ојачајте, па кад снаге стечемо, тврда је моја вера, ми ћемо да постанемо велики и лепи!

Nesrećna Stara Srbijal Bugara — požigajo naše domove, koljejo žene in otroke naših kolonistov — Ugun — Mirković pa ne ukrene ničesar; zato dvigajo naši sovrazi tudi v notranjosti oholo glave, zato so tedaj Turki v Skoplju vprizorili pokol nad nacionalisti.

Orjuna Slovenije energično protestira proti nesposobnim našim oblastnikom v tej nesrečni zemlji in poziva ministrstvo notranjih del, da takoj ukaže osvoboditi zaprte skopljanske Orjunaše, proti vprizoritelnem pokolju pa se naj postopa z vso strogostjo zakona.

Slovenske Orjune so že brzo javno zahtevale od ministrstva, da napravi red na našem jugu!

JOVICA M. SILOBRČIČ:

Naša borba.

Svakome, pa i največjem laiku može biti danas jasno, za čime mi idemo i zbog čega smo mi nastupili u otvorenu borbu; u borbu iz koje moramo izaći pobednici.

Ceo naš rad i celo naše delovanje ispoljuje se kao jedna borba; kao borba, koja je obeležena odlučnošću i stalnošću, što je svojstveno ovakovim pokretima, kao što je naš — nacionalistički.

Stupili smo u borbu odmah nakon našeg osnutka, stupili još onda, kad smo bili slabi, kad se je čitavo naše delovanje protezalo samo kroz našu Dalmaciju. U borbu smo stupili jake volje i vedra lica. Odmah u početku bili smo odlučni, da rušimo sve one destruktivne elemente, koji hoće da ruše i sruše ono, što nam je najsvetije i najmilije. Tako smo počeli da zidamo našu Jugoslaviju; počeli smo da izgrađujemo ono, što su nam naši junaci ostavili u amanet. Da, mi smo odmah u početku našeg nastupa stali na bazi jednog konstruktivnog rada. Naše ideje, naše ciljeve zahtevali su to sami po sebi, i mi slušajući njih, i slušajući glas naših palih heroja, čitavo svoje delovanje upravili smo u tom pravcu. Zato se vara svaki onaj, kad misli, da mi rušimo, da znamo samo rušiti. Moguće i rušimo; ali mi rušimo samo ono, što treba; brezobzirno čistimo svu mrlježu s našeg nacionalnog tela. Tako se na najlepši način odužujemo našoj braći, sinovima ove ispačene zemlje.

Naš rad vodi u svojoj konstruktivnosti, vodi do istrebljenja svih naših protivnika, svih protivnika ove države. On prama tome vodi do podizanja ove države, do osveštenja našeg naroda, koji još u nekim delovima naše zemlje nije svestan, da ima svoju državu, i da je ta tako velika.

Svesni smo mi borbe, koja nas još čeka; svesni smo svih zapreka.

PAVLE POPOVIĆ, profesor beogradskog Univerziteta:

Jugoslovenska Misao.

Jugoslovenska misao, kao u suštini svaka prava misao o narodnosti, tvorevina je novog doba. Ona pretpostavlja jasnu svest, širok duhovni vidik, probuđen i prosvetljen razum. Jasno je prema tome da se ona nije mogla javiti u Srednjem veku. Preporod, koji je doneo s sobom veliko bugjenje i oslobođenje ljudskog uma, dao je prve uslove za rađanje jugoslovenske misli.

Ona se u tom veku prvi put i rodila. Mi je odista vidimo već u Trubarevu pokretu. Taj pokret u osnovi nije bio ni malo narodnosni pokret. Deviza njegova bila je opšta, svetska, ne deviza narodnosti. Pokret je bio samo deo velike svetske Reforme. A Reforma je bila bez obeležja narodnog, ili — može se i tako uzeti — bila je nemačka, po poreklu bar. Svakako Trubarjev pokret u svojoj osnovnoj zamisli nije imao da bude narodnosni jugoslovenski pokret. Pa ipak je bio. Mi smo rekli da je Trubar imao pomagalice; i da oni nisu bili samo Slovenci, nego i Hrvati i Srbi. Oni su bili iz Istre, Dalmacije, Hrvatske, Bosne, i čak iz Srbije. Znači: sve glavne zemlje jugoslovenske bile su predstavljene u krugu Trubarjevu. Uz to, koje je Trubarjev krug izdao, nisu bile pisane samo latinicom nego i glagoljicom, i čak ćirilicom. Znači: one su bile namenjene celom čitalačkom svetu jugoslovenskom, ne samo uskom ljubljanskom krugu. Trubar je hteo samo da što više proširi protestantizam. Idući za tim, on je uzgred stvorio prvu jugoslovensku zajednicu. Jugoslovenski ideal rodio se u njegovu pokretu, i ako je taj ideal tu najmanje bio očekivan. On se, međutim, rodio prirodno, kao da je vekovima

Danas se nalazimo u momentu, kad čisto momentalno i prolazno raspoloženje nekih delova našeg naroda slavi trijumf, kad je naš plemeniti i heroički narod, zaslepljen demagogijom, zapao u jedno mrtvilo, u jednu hipnozu, i to hvaleći samo njegovoj dobroti i dobroj veri prema onima, koji mu neće dobra, koji hoće da se nikad ne osvesti i da tako ne dođe do spoznanja naše velike Istine.

Biće naša borba velika, dostojna potomaka Vidovdanskijh junaka, dostojna kraljevića Marka! San, u koji je zapao jedan deo našeg naroda je dubok. I boreći se, mi nećemo dirati u taj deo našeg naroda. Mi ćemo oko njega nastojati kao majka, koja pazi na svog zalutalog sina, koji je jedino zato zalutao, jer je bio predobar. I nastojeći oko toga, mi ćemo svom silom rušiti one, koji su taj naš narod hipnotizirali, koji mu ne daju, da skine tu svoju mrenu sa očiju i da pogleda u sve ono, što mu pruža jedinstvena država. Rušićemo bez obzira, jer su oni izdajice samog tog naroda, jer su oni krivi apostoli. I kad ih narod prepozna kad mu padne mrena sa očiju, kad se u njemu probudi heroički instinkt Marka Kraljevića, onda jao njima, jer će sud njegov biti strašan. Dignut će se Kraljević Marko i zamantui svojim topuzom kao džin, kao junak nove Jugoslavije.

Tim smerom idemo mi u daljnu borbu, tim smerom smo išli i dosada. Mi moramo da ostvarimo potpuno osveštenje našeg naroda. Naš narod treba da sagrađi sam svoju sopstvenu državu i tako da pobije tezu nemačkog socijologa Mohla, koji kaže, da »svaki narod nije sposoban da ima svoju sopstvenu državu«. Podređujući time i pobijajući gornju tvrdnju t. j. da osvestimo ceo naš narod, moramo nastojati, da taj isti rad donese što pre vidnog uspeha. S zadovoljstvom možemo danas reći, da nas nije malo, koji smo zašli u tu borbu, da povedemo ovakav rad. Da, dosta nas je već, i već brojimo na tisuće i tisuće svesnih Jugoslavena, koji stupaju dnevno u borbu puni poleta, borbenosti i mladosti. Da, cveće Jugoslavije nalazi se i bori se u našim redovima. Bori se za pobjedu našeg Ideala.

I Ti cveće spomladenog perivoja naše domovine, koji dolaziš danas, daj još jače temelje svojoj Orjuni u našoj Slovenačkoj budi svesno toga, da si ušao u borbu, koja ne poznaje straha, koja ne poznaje zapreka i koja vodi samo jednom cilju, dobru našu zajednicu.

Vi predstavnici mladosti ovog lepog dela naše Jugoslavije, Vi predstavnici osveštenog naroda ove oblasti, Vi, koji ste napojeni mlekom majke Jugoslavije budite blagoslovljeni svetim znakom našeg jugoslovenskog krsta, budite okrepljeni religijom našeg nacionalizma.

bio pripreman. Tako se prvi put rodila jugoslovenska misao.

Bilo je u 16 veku još pojava, osim Trubarjeve, gde se pokazivao osećaj narodnog jedinstva. Više jugoslovenskih pesnika i pisaca prelazili su uske granice pokrajina u kojima su živeli, i ulazili u širu zajednicu sa ostalim našim narodom u drugim pokrajinama. Dalmatinski pesnik Lucić uzimao je predmete iz srpske i hrvatske povesti, i pevao dela srpskih despota i hrvatskih banova (»Robinja«). Njegov zemljak Hektorović objavljivao je narodne pesme o Marku Kraljeviću, koji je bio srpski kralj u Makedoniji (»Ribanje«). Dubrovčanin Zlatarić posvetio je svoju »Elektru« hrvatskom junaku Gjorgiju Zrinjskom. Njegov zemljak Sasin u svom »Razboju od Turaka« slavi pobjedu Hrvata nad Turcima, kot Siska, i srpskog sv. Savu koga su Turci tada spalili. Hrvatski pisac Vramec štampa svoju »Kroniku« u slovenačkoj Ljubljani, ne u hrvatskom Zagrebu gde se pre moglo očekivati.

U 17 veku imamo primere iste vrste. Dubrovčanin Menčetić posvetio je svoju »Trublju slovinsku« hrvatu banu Petru Zrinjskom. Njegov zemljak Junije Palmotić peva u svojim dramama bosanske kraljeve i srpske despote. Sličnih primera mogli bismo više navesti.

Ali u 17. veku imamo i bolje primere. Jugoslovenska misao dolazi do svog punog izraza u dubrovačkih i dalmatinskih pesnika. Dubrovački pesnici osećaju se u većoj zajednici sa svojom braćom iz drugih pokrajina nego što su se osećali njihovi prethodnici. Oni nisu više uski Dubrovčani nego široki Slovenci, pravi rodoljubi jugoslovenski. U svom »Osmanu« Gundulić slika slavnu prošlost Srbije kao jednu od najlepših prošlosti jugoslovenskog naroda. On peva kraljeve Nemanjiće i banove bosanske s istim oduševljenjem s

Stupajte i dalje smelo i odlučno u borbu, koju smo započeli, stupajte uvek istim elanom, žrtvujte sebe, samopregarajući sebe i podvrgavajući celog sebe dobru i boljoj budućnosti ove države. Neka Vaše delovanje bude uvek »Sve za kralja, Državu i Naciju«, neka se u tom smislu nastavi naša borba, neka u tom znaku naša borba donese Pobjedu.

Nevednost ali nesramnost.

V zagrebnom tekstu »Der Morgen« hoće raspravljati neki Illyrius o stanju i budućnosti našega visokoskolskog. Med drugim iznosi razmotriva tuđi o budućnosti generaciji visokoskolskih profesorjev, ki po njegovi dozdvi deloma že tudi danes obstoja, seveda samo na zagrebnki in beograjski univerzi. Ljubljanske visokoskolske profesorje iz srednješkolskih učiteljev. Tega seveda ne ve, da jih je med temi dosti, ki uživajo v znanosti svetovnoglas. Nadalje prorokuje budućnost rudar. inženjerjem. Pravi, da bi jim bila po trebna za naraščaj rudarska visoka šola, ki pa po njegovi ugotovitvi, do danes v naši državi še ne obstoja. Pisec, ki je menda ves čas od prevrata sem prespal, se drzne kritizirati o temi, ki je ne pozna in niti ne ve, da se nahaja rudarski oddelek na tehniški fakulteti ljubljanske univerze, ki je bil že predlansko leto kompletan. Privzel si je res pravo ime in se bo moral tako dolgo učiti, da bo šlo gladko, ali pa mu bo veljala prislovica: Le čevlje sodi naj kopitar. Jugoslavicus.

Planina pri Rakeku.

Lep dan za Planino je bil dan 25. februarja, ko se je praznovala dvestoletnica vrnitve svobode, osvoboditve italijanskega jarma in izdajstva. Jugoslovenska Matica je pozvala namesto 26. februarja, že dan poprej (v nedeljo) vse one, ki so očutili tujež jarem, da razobesijo zastave in da se udeležijo proslave. Obveščeni so bili vsi uradi, tako tudi slavno planinsko županstvo. Ali glej! Ko se je županski medved budil iz spanja na ta poziv, je poslal predsedniku Jugoslov. Matice svari lo, da odgovarja za vse izgrede, ki bi mogli nastati pri večernem obhodu!...

V najlepšem redu se je vršila proslava. Popoldne v dvorani se je orosilo marsikomu oko, ko je šolska mladina v deklaracijah izražala misel, pomen narodne zavednosti. Čast zavednemu učitelstvu! Bakljada zvečer in osvetljenje oken, kres in streljanje, petje, vskliki na državo, in kralja in govori, vse to je pričalo, da se Planina raduje, veseli, da je pred dvema leti dobila svobodo, ka-

tero je uživao in uživa ves dobrosmiselnji Jugoslovenski narod.

Po lepem obhodu, ki je bil završen pred rojstno hišo Vilharja s pesmijo »Po jezeru...« se je sestala vesela družba v gostilni Gröbner. Sledila je pesem pesmi, veselje za veseljem je napolnjevalo prostore, ki so bili polni do zadnjega kotička zavednih Planincev. Korporativna udeležba Gasilnega društva pri sprevodu in pri veselici je pripomogla mnogo do popolnega uspeha proslave.

Kaj poreče danes slavno planinsko županstvo, ki je opozarjalo na eventualne izgrede, ki temu, da so se istega večera v gostilni »Rus« pretepevali »najemniki« A. Zihlerja ter razbili nekaj oken? Kaj poreče k temu planinski g. župnik, ki je mesto v cerkvi, razglasil daritev v proslavo dne, pod lipo na dan 26. februarja, ko nihče ni imel časa za proslavo? Ali bi ne bilo lepše, da bi se tudi udeležili sv. maše dne 25. febr. vsi uradi brez izjeme? Ne, gospodje pri župnišču in županstvu, ne spite! Ne mislite le na Sokole, na zadnje popotnico za 10 Lit., ne na to, g. župnik, da je italijanska »grappa« cenejša od jugoslovenske, ne proklinjajte naprednih ljudi in ne sramotite njih staršev, ako nečete, da vam bomo povedali še kaj drugega, bolj mastnega v oči. Spominjamo vas le na mernik koruze, ki ste ga sunili z nogo od sebe, ko ste pobirali bero, spominjamo vas na žalostni slučaj, ko se je šlo za dvoje življenj (mati na porodu) in je bil vaš konj tako utrujen, da ni usmiljenja vredne žene mogel peljati do kolodvora!!... Pa če bi bil plačal 4000 kronc? Kako to, g. župnik, da ste od senožeti zahtevali davka 300 dinarjev, da vam je bilo plačanih 250 din., in da »de facto« davek ni večji od 26 dinarjev? Pojasnite!!

Ako ste tako zavedeni, da označate sv. daritev za dan 26. febr., kje je bila vaša zavednost za dan 1. dec. 1922 in 17. dec. 1922?? S tem ne boste metali narodu peska v oči. Če mislite da vam Orjunaši hočejo razbijati vaše shode, t. j. shode SLS se motite. Najprej naj »minister« Zihler nauči in podučí svoje brate, da se bodo obnašali v javnih lokalih dostojno in da jih ne bođe javnost žigosala s »pretepači« prve vrste.

Toliko vam vsem bodi povedano kot odgovor na »Slovenca« št. 58 od 13. marca od strani Orjune, ob katero se je tako pridno zaletaval na shodu SLS v Planini g. prof. Mazovec.

V boj za Jugoslovansko Nacijo! Kdor ni z nami, je proti nam; kdor je proti nam je proti državi — zato podpiraj in pridruži se Or.juna!

zlikoslovci sve više ističu zajednicu jednog jugoslovenskog jezika između narečja sa stitnim međusobnim razlikama. Istoriči sve češće obuhvataju celinu jugoslovenske prošlosti u svojim knjigama. To je slučaj sa obimnim latinskim delom Ignjata Gjorgjića o »Ilirskoj« istoriji. To je u glavnom slučaj i sa tako isto velikim »Hronikama« Gjorgja Brankovića.

Ali u čemu je 18. vek najviše uspeo na putu ka zajedničkoj jugoslovenskoj misli, to je što je počeo dovođiti u književnu vezu jugoslovenske pokrajine koje su dotle bile potpuno odvojene jedna od druge. Ta veza, doduše, nije se javila samo u prvoj polovini 18. veka nego i nešto docnije, ali mi ćemo ipak nešto od nje ovde preći.

Videli smo da se u 17. veku prvi put javila bliža veza između hrvatske i slovenačke književnosti, kao i između književnosti u Dubrovniku i Bosni. U 18. veku ta se veza širi i na udaljenije pokrajine. Dalmatinski pesnik Kačić (v. dalje) uzima graglu za svoju dela (Korabljica) iz hrvatskog pisca Vitežovića: — mi smo videli nešto književne veze između Dalmacije i Hrvatske, ali je ovo jasan primer književne uzajamnosti te dve pokrajine našeg naroda. Zanimljiva je i veza, možda nešto ranija, između glagoljske književnosti Istre i Primorja, koja umire, i ćirilovske književnosti Bosne koja se ragja: — glagoljša fra Antun de Pope prepisuje iz dela Divkovića, kao što neki bosanski pisci prepisuju stare glagoljske rukopise. Branković je radio svoje »Hronike« oslanjajući se dobrim delom na istorijsko delo Obrina: — to je prvi slučaj da se ćirilovska književnost Srbije oslanja na književnost Dalmacije. Docnije će tili slučajeva biti više; kao primer navodimo da su prve srpske novine (1794) donosile Kačićeve pesme u

Narodno gospodarstvo.

Di. F.:

ETIČNI MOMENTI DEFLACIJE.

V koliko ima strankarstvo opraviti z regulacijom dinarskega tečaja, nam ni znano in tudi ne bomo o tem polemizirali, ker že a priori odredimo vsako strankarsko vmešavanje v izvedbo principijelnega značaja, po načrtu fin. ministra, pa naj bi bil le ta eksponent katerekoli stranke! V kratkem se bo začela borba proti visoki carini, oziroma carinski zapor. Kdo si upa kritizirati ta relativen pojav, ki je le nujna posledica fiksnega absolutnega pograma fin. ministra, ako nima vpogleda v celoto? Ne prepirajmo se toraj, ali bo inflacija, deflacija, ali državno posojilo na zlati bazi — morda celo investicija državnega premoženja v srho močne industrializacije Jugoslavije — ali kaj še vse — rešilo naš dinar.

Naravno je uvideti, da moramo razločevati vendar dvoje vrednosti novca: veljavno notranjo in valutno. Plavšič, na primer, se je s svojo »hausse« politiko razumel pred vsem na praktične rafinirane borzne manipulacije, pozabil pa je pri tem, ko je pri panični »hausse« v Cürichu, vrgeč dolarje v žrelo špekulacij, da je valutna vrednost novca v inozemstvu, če ji doma, po gospodarski revolti ne sledi, pri močnem padanju cen, notranja, — le fiktivno imaginarnega značaja.

Sedanja deflacija bi bila v principu prav sprejemljiva. Fin. minister res ne sme dopustiti da bi narodna banka dovoljevala venomer visoke kredite bankam v slabo amortizacne in dolgotrajne investicije s pseudodividendami. S temi krediti se spodbujajo le notranja vrednost dinarja ki mora zato in vsled nerednih plačil v inozemstvu, izgubiti naravno ves gospodarski ugled na svetovnih tržiščih. Prisilni kurz doma je največja škoda za naše trgovce in zato ni bilo nič čudnega, če je bila »potražnja« dinarja malenkostna, ker je vsakdo rajši prejel tujo »zdravo« valuto. Ta prisilni kurz je bil toraj posledica prevelikih kreditov, ki bi morali služiti denarnemu prometu, ne pa, kakor de fakto investiciji.

Ta navedeni vzrok je seveda čisto finančni in nikakor valutarični značaja. V njem ravno leži razlika med Plavšičevo in sedanjo finančno politiko. Fin. minister mora svoj načrt, najsi bode in ali deflacijski, izvesti brezobzirno. Ako le enkrat dovolj kako koncesijo tedaj je propadel in najsi je bil še tak strokovnjak. Zakaj se je Čehom deflacija

ćirilici. Godine 1765 srpski istoričar iz Vojvodine Pavle Gjinjac napisao jednu kratku istoriju Srba; po tom delu Dubrovčanin Miho Milišić (1711 do 1798), svećenik katolički, napisao istoriju slovenskih i bosanskih kraljeva: — to je prvi slučaj da čisto srpska književnost utiče na književnost Dubrovnika. Najveći književnik Srpske Vojvodine Dositeje Obradović znao je za najboljeg pisca Slavonije M. A. Reljkovića, i po svemu izgleda da je među njima bilo uzajamnih književn. uticaja: — to je lep primer uzajamnosti naših pravosl. i katol. zemalja. Jedan srpski jeromonah Zefarović izdaje 1741 »Stematografiju«, album grbova srpskih i jugoslovenskih, i to je delo radećeg po sličnom spisu Vitežovića: — to je rana i lepa veza između že srpske in že hrvatske književnosti. Urban Jarnik, slovenački sveštenik iz Celovca, preradjuje dela srpskog istoričara Jovana Rajića, pravoslavnog kaluđera: — to je redak i značajan slučaj neposrednog uticanja srpske književne radnje na slovenačku.

Uskoro će biti i jačih veza i većih uticaja. Dodir će biti sve češći među pojedinim pokrajinskim književnostima. On neće biti više slučaj i pojedinačan, nego uskoro stalan i opšti. Misao o zajednici našeg naroda uzimaće sve jasniji i stvarniji oblik. Veliki će se pokreti roditi iz te misli, i raširiće se na sve delove našeg naroda, i svi će se dotle razdvojeni delovi približiti, spojiti, ujediniti. Ali te će pokrete stvarati najveći naši duhovi s kraja 18. veka i početka 19. veka, i mi ostavljamo da o tome damo najpotrebnija obaveštenja onda kad budemo govorili o književnim radnicima tega doba.

(Jugoslovenska književnost.)

* * *

tako sijajno obnesla? Ker niso me nali fin, ministrov vsaki hip in ker so jim bili vsi naslednji pogoji dani.

Toraj prima lex fin. ministra bodi: deflacijska politika, trajno in dosledno izvajana, razčiščenje prometnih razmer, razvoj domače industrije s podpiranjem kapitala, ki ne išče momentanih uspehov, zabrana uvoza luksusa, varčnost in redukcija parasitov v državni uravi, sistiranje smekar ter zmernost, treznost in večja delavnost naroda. Na taki podlagi more vsak fin. minister delati čudeže! Brez teh pogojev pa niti inflacijsko niti deflacijsko, ali pa bogvedi kako še — nikdar ne bomo uspeli! Ljudstvo, zavedaj se, da je tvoja štedljivost najvažnejši faktor sanacije našega gospodarstva!

Naš pokret.

Ustanovni občni zbor »Orjuna« v št. Lenartu v Slovenskih goricah, V četrtek, dne 22. t. m. ob 20. uri se je vršil v Sokolskem domu v št. Lenartu v Slovenskih goricah ustanovni občni zbor naše organizacije, katerega sta se udeležila v zastopstvu Oblastnega odbora predsednik in podpredsednik mariborske Orjuna, tovariša R. Rehar in dr. Štefančič. Izvoljen je bil definitivni odbor, ki opravi takoj z delom. Bodi pozdravljena ta prva naša Orjuna v sredini Slovenskih goric, v tužni domovini »Kontrolorja Škrobarja«!

Nova Orjuna v Prekmurju. V Belincih v Prekmurju se, kakor nam poročajo iz Maribora, vrše priprave za ustanovitev naše organizacije. To je dokaz, da se naša misel širi tudi v ta dočej najbolj zanemarjeni kotiček naše jugoslovanske domovine.

Slovenska Bistrica. Ustanovni občni zbor, ki se je imel vršiti dne 21. t. m. je vsled različnih zaprek odpadel. V prvi vrsti uas je k temu sklope pripravilo stremenje, izogniti se preliti bratske krvi, do katerega bi vsekakor prišlo vsled demagogičnih hujškarjev naših nasprotnikov. Posvetili bomo čas do zborovanja, da zaslepljeni množici odpremo oči, potem pa pokazali, da si Orjuna ne da motiti svojih zborovanj.

Občni zbor litijske Orjune se radi tehničnih težkoč ni mogel vršiti 17. t. m. in je preložen na nedoločen čas.

Izredni občni zbor Orjuna na Jesenicah se je dne 19. t. m. sijajno obnesel. Konstatiralo se je ponovno pojačanje organizacije po agilnih novih članih.

22. t. m. se je vršil v Murski Soboti pri sv. Lenartu ustanovni občni zbor Orjuna ob številni udeležbi. Podrobneje poročilo sledi.

Sestanek akcijskih čet Orjuna v Šibeniku. V nedeljo 4. t. m. je bila prirejena v Šibeniku lepa in impozantna manifestacija akcijskih čet iz severne Dalmacije. Rano zjutraj so prispeli trije parobrodi, kateri so pripeljali člane akcijskih čet nacionalistov iz Primorja. Iz mnogih vasi so prišli nacionalisti peš in prehodili kljub slabemu vremenu 30–40 kilometrov. S tem se je pokazala železna disciplina naših akcijskih čet.

Ob 10. uri je prispel voz iz Splita s Direktorjem Orjuna, katerega je spremljala zastava našega centralnega odbora »Za Pobeudo«. To je spremljala prva četa Splitške akcijske sekcije in nacionalistična fanfara iz Kastel – Sućurca pri Splitu in akcijske čete ostalih Kastelov. Na kolodvoru so čakale na Direktorja vse akcijske čete z zastavami, a nato se je napolnila povorka v mesto, kjer je na Poljani kralja Petra pozdravil zastavo in direktorji 60-letni stari, kmet Mate Burjaš ugledni član Orjuna v Šibeniku. Odgovoril mu je član direktorja g. Marko Nani.

Na ta dan je deževalo, ali kljub temu se je razvila povorka čez 3000 akcijskih četnikov, katere je koralala s spremljanjem godbe in fanfar po celem mestu ter se nato napotila do hotela »Krk« kjer se je vršilo veličastno zborovanje. Zborovanje je otvoril predsednik Šibeniške Orjuna g. Kessler z lepim patriotskim govorom. Za njim so govorili ugledni nacionalistični voditelji člani direktorja dr. V. Matošič, prof. Čiro Čičin-Šein, ter član centralnega odbora g. dr. Ivo Petković in ugledni nacionalist Zlatko Kačić.

Na zboru je bil navdušeno pozdravljen delegat zagrebske oblasti.

Po zborovanju so bile prirejene kljub slabemu vremenu velike manifestacije.

Širenje Orjuna u Hrvatskoj. Organizacije Orjuna šire se rapidnom brzinom na Kordonu. Prekjučer je u Vrginmostu održan uspešni sastanak Orjuna, a jučer su delegati iz Vrginmosta krenuli u Bovič. U Boviču se već prijavilo 850 (osam stotina i pedeset) članova za Orjuna.

U gornjoj Cemernici prijavilo se u Orjuna 420 (četiri stotine i dvadeset) članova, a u donjoj Cemernici je osnovano povjerenstvo.

U Podgorju prijavilo se 210 (dviye stotine i deset) članova.

Orjuna biva sve silnija. Organizacije Orjuna niču svaki dan, i nove snage nailaze kao plima.

Jugoslovanski nacionalistički pokret sve dublje ulazi u naš zdravi seljački svijet, koji kao realni ljudi, bez obzira na vjeru i plemenske gluposti, listom ulazi u Orjuna pod slavnom jugoslovanskom devizom.

U Gomirju je osnovana organizacija Jugoslovanskih Nacionalista. U Kostajnici je osnovan privremeni odbor.

Orjuna u Pakracu. Danas poslije podne održava se u Pakracu konstituirajuća skupština. Na tu skupštinu poslani su delegati oblasnog odbora u Zagrebu. A večeras će biti zabava Orjuna u Pakracu.

Orjuna u Severinu. Danas poslije podne održaće se u selu Severinu (kolar Bjelovar) konstituirajuća skupština Orjuna.

Radnici se organizuju u Orjuna. Primamo iz Broda: Policija je u Brodu raspustila organizaciju Orjuna. Član oblasnog odbora Orjuna g. Anton Čeh, koji je na glas o tome, kao delegat otputovao u Brod, protestirao je kod tamošnjeg šefa policije. Izgleda, da je stvar nastala zbog nesporazuma. Danas je velika skupština nacionalista u Brodu, a sutra će izaslanik oblasnog odbora održati konstituirajuću skupštinu u selu Kobašu. Skupštini Orjuna u Brodu, kao i u Kobašu, prisustvovat će delegati Orjuna iz Bosanskog Broda.

Policija je pokušala da skida značke pojedinim članovima Orjuna i prijatelja je opasnost, da se stvar raspustanja Orjuna u Brodu nije povoljno riješila, da dodju Orjuna iz Bos. Broda Pakraca, Kobaša i okolnih sela korporativno u Brod i da se stave na obranu nacionalne i državne časti.

U Brodskoj organizaciji Orjuna organizovano je par stotina radnika, koji su u posljednje vrijeme počeli, da sve više stupaju u Orjuna, zbog vrlo aktivnog zauzimanja Orjuna za životna prava i opravdane interese radnika.

Kulturni pregled.

»Ženski svet« — štev. 3. V veseli, kakor mandeljev cvet rožni obliki je priromala tretja številka »Ženskega sveta« k nam iz Trsta. Poleg bogate in pestre vsebine ima čedno prilogo, katere obsega lepo število modnih risb in razne vzorce ročnih del. Za prvi začetek zelo razveseljiv pojav, in naročnice bodo te priloge gotovo prav vesele. Če pojde tako naprej, smemo upati, da nam bo priloga »Ženskega sveta« s svojimi risbami in vzorci v doglednem času nadomestila tuje modne liste.

Evo vsebine 3. številke: A. I. Kuprin: Olesja, prevaja P. Hočvarjeva (nadaljevanje). — Dr. Iv. Lah: Gabrijan i Šembilla. — Iv.

DR. IVO MOGOROVIČ:

Misli.

Jugoslovanska duša je večno obdana z bolešjo, kakor je oceanski otok vedno obdan z morjem.

Kolektivna duša jugoslovanskega naroda instinktivno čuti potrebo po novih idejah, po novi morali in po novih metodah. Novi ljudje so že na pohodu in bodo skoro prišli, da prevzamejo v svoje roke usodo svojega naroda in da ga po sigurni poti in hitreje povedejo v veliko bodočnost.

Moč naroda se ne meri toliko po številu njegove vojske in tehnični opremljenosti njenih edinc, kot po duhu, ki vlada v narodu, in zavesti, ki govori iz njega.

Če želite kaj doseči, morate organizirati voljo; če želite organizirati voljo, morate verovati v uspeh. Če na želite, da bo vaš uspeh trajen in plodonosen, morajo vaše želje izhajati iz moralnega temelja.

Človek velja toliko, kolikor njegova dela.

Klemenčičeva: Tragika ženske usode. — Dr. Mil. Jovanović Batut: Dečje igračke. — Vera Albrechtova: Ko na večer vse tiho pride mrak. (Pesem.) A. Lebarjeva: Kam? — Srečko Kosovel: Misel nate. (Pesem.) — Gospe Franji Tavčarjevi. — Minka Govekarjeva: Kako privežemo moža trajno na dom. — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Materinstvo. — Gospodinjstvo. — Kuhinja. — Higijena. — Ročna dela. — Književnost. — Razgovori. — Modna priloga z risbami.

Že seznam vsebine nam priča, da je list z vsjo inteligenco in praktično razumnostjo urejevan. Ni čuda, da se je list v kratki dobi dobrih dveh mesecev tudi pri nas zelo razširil in priljubljen in da mu vsakdo želi najboljših in trajnih uspehov.

Ženski svet« izhaja v Trstu prve dni vsakega meseca ter stane za Jugoslavijo na leto 48 Din, polleta 24 Din, četrtletja 12 Din. Naroča se pri M. Prunkovi, Ljubljana — Gruberjevo nabrežje 14.

Ker je druga številka »Ženskega sveta« zopet pošla prosi uprava nove naročnice, naj potrpe par dni, da dospe druga pošiljatev, potem takoj razpošlje vse tri številke hkratu vsem onim, ki so se v zadnjih dneh naročili. — Ukludno prosi tudi uprava, da se pridno poslužujejo naročnice priloženih položnic. Saj je naročnina zelo majhna.

KOPIRNE STROJE

Automat (tudi na električni pogon)

THE REX Co., Ljubljana.

Kronika.

Orjuna — uradništvu. Volitve so prošle — naše prorokovanje se je izpolnilo. Brez upa gledamo v bodoče zastopstvo naroda. Kdo Te bode ščitil trpin-uradni? Kdo Ti bode pomagal v Tvojem neznosnem trpljenju? Vse Tvoje nade v bodočnost so splavale po vodi. Okrepi vrste Orjuna! Pomagaj si v njenih neustrašnih četah sam do svojih pravic. Orjuna Te bode vodila do zmage, ona je danes edina zvezda vodilka za srečo in dobrobit naroda in države.

Teror črne reakcije. V četrtek zvečer so napadli junaki katoliški holjševiki, blagajnika oblasnega odbora g. Perka. Pet takih ponočnih ptičev je navalilo nanj odzidal in podrl so ga na tla. Značilno je, da so se ti širokousta korenjaki spravili na starejšega človeka, vedoč, da se ta ne more postaviti v bran proti petim. Policija je že prišla dva zlikovca, a drugi sledijo. K tej zadevi se bomo še povrnili.

IZJAVA.

G. inž. Kranjc nam pošilja sledečo izjavo:

Dne 19. t. m. sta me na najnesramnejši način napadla voditelja narodno - socialistične stranke gg. Anton Brandner in občinski svetnik Rupnik v restavraciji »Slon«. Očitala sta mi kot predsedniku Or. Ju. Na, da sem plačan suženj bankokratov, izdajica, podlež, da je Or. Ju. Na kriva neuspehu NSS itd.

Pojasnjeval sem jima, da Or. Ju. Na in jaz nismo v nobeni zvezi z

volitvami, kakor tudi z nobeno stranko. Zaman, psovala sta me dalje. Vsled tega sem jima povedal, da je ravno predsednik NSS g. Ivan Deržić iskal zveze pri bankokratih, in šel v soboto ob pol 10. uri zvečer beračit radikalne glasove, kar sem na svoja ušesa slišal in sem tudi prepričan, da Deržić kot poštenjak tega ne bode tajil. Dalje je on predlagal štabšefu radikalne stranke, naj se osnuje nov napredni blok in sicer NSS, NRS in skupine dr. Ravnharja. Kakor je vsakomur sedaj znano, se je ta mahinacija, ki bi bila dala Ljubljani klerikalnega poslance, izjalovila.

Psovke so se od strani Brandnerja in Rupnika na to odkritje posostile. Faktično nisem pričakoval take surovosti. Brandner me je psoval z lažnjivcem. Rupnik pa z barabom in politično k...., ter glasno povdarjal, da: »Vsi Orjunci so barabe«. Zavrela mi je kot staremu borcu kri in preklotal sem Rupnika kar najčvršče za njegove nečuvne žalitve, ogorčen tembolj, ker zanje nisem dal nobenega povoda in sploh nisem rabil surove besede.

Priznavam, da ima g. Brandner prikladnejše lice za klofute, toda znal se mi je toplotno spretno umakniti s tem, da je tiščal pred sebe g. Rupnika. Ta žvirca se je pozneje, ko ga je ščitil stražnik, posebno koražno-surovo obnašal. Nahrulil me je: »Kje ste bili vi avstrijskanti med vojno ko sem se jaz boril za Jugoslavijo?« Plačilo še pride.

To v pojasnilo javnosti in pa tistim, ki so vsled neinformiranosti padli po meni. Ker pa sedaj ti junaki vse taje in trdijo, da sem jih brez vsakega povoda napadel, prosim tiste, ki so bili navzoči, da mi pomagajo ovreči to njihovo laž.

Ljubljana, dne 20. marca 1923.

Inž. Ferdo Kranjc, preds. Orjuna.

Opomba uredn.: Vsak kdor je v naši organizaciji več, kako strogo nadstrankarsko stališče zavzema naš predsednik. On v svojem življenju ni bil nikdar organiziran pristaš kake stranke. Pomagal pa je povsod, kjer je mogel v korist nacije in države. Tako je tudi njegova zaslug, da si je ravno NSS ustanovila svojo podružnico v Hrastniku, ker je hotel s tem paralizirati komunistično in nacionalno gibanje. Pri prošlih volitvah je dal organizaciji najstrožja navodila z ozirom na nadstrankarski značaj organizacije. Smešno pa je, da ne rečemo podlo njemu očitati avstrijskanstvo, ko je dovolj znano, da je bil v vojnem času radi protidržavnih dejanj v preiskavi, degradiran in dovršil vojno kot jugosl. dobrovoljec.

Lažljivo poročanje mariborskega magistrata. Naša mariborska organizacija je bila nedavno obveščena, da so vsi nameščenci mariborskega mestnega kina, razen enega, nezmožni državnega jezika ter je tozadevno pismeno intervenirala pri mestnem magistratu, naj se ti tuji odstranijo ter zamenjajo z našimi ljudmi. Mestni magistrat pa seveda tega ni storil, oče na je obvestil o naši intervenciji policijo, državno pravdnštvo in g. Ivana Hribarja, zatrjuoč, da so vsi nameščenci zmožni slovensčine. Kar je navadna prostaška laž. Mi opozarjamo danes javno in poslednjič mariborski mestni magistrat, da napravi v mestnem kinu red, ker bo sicer sam nosil posledice, ki bodo jako ne-ljube.

Delati za gospodarsko povzdigo naroda znači delati za njegovo neodvisnost, za njega mir in za splošni napredek.

Jugoslovanski problem je v svoji osnovi gospodarski problem.

Domovine ne ljubimo s petjem narodne himne, z nošenjem trobojnice in z deklamacijami. Njo ljubimo samo in izključno z vršenjem dolžnosti, ki nam jih ona nalaga. Naše dolžnosti so pa danes te: delati v vseh smerih in na vseh poljih javnega in zasebnega življenja za rešitev Domovine, da bi njena rešitev postala rešitev zaslužene dece.

LJUBO D. JURKOVIČ:

Trajna dela.

Kao što je mladi Gojko, e dauzmogne dozidati Grad Skadar, trebao da u zidine tog Grada uzida ono što mu je bilo najmilije i najdraže — svoju vernu ljub, Gojkovicu mladu; tako svaki onaj, koji hoće nešto veliko da sagrađi, treba da u svoje uzida Delo ono što mu je najmilije i najdraže — svoju dušu. Čistu i celu, jer jedino tako njegovo-Delo može da bude trajno, veličajno i lepo...

Razne vesti.

Švabčarenje I. V glavnem mestu Slovenije — beli Ljubljani na Miklošičevi cesti, se nahaja neka trgovka židinja, gospa Demajo, ki ni zadovoljna s tem, da uživa vse pravice kot vsi ostali Jugoslovani, temveč, da morajo imeti židje in drugi nacionalni elementi posebne pravice nad drugimi državljani. Ta gospa govori, kadarkoli pride v kakšen državni urad, samo nemško. Opozarjamo gospo Demajo, da smo se naveličali njenega izzivanja, obenem pa opozarjamo tudi gospe uradnike, da se v razgovoru s to gospo v državnem uradu poslužujejo službenega jezika. Če se hočejo gospodje uradniki in gospa Demajo tudi v bodoče posluževati nemščine, jih tem potom opozarjamo, da imamo na razpolago sredstva, s katerimi jim bomo to zabranili. Obračamo se na vse iskreno Jugoslovane, da bojkotirajo to firmo, kakor tudi vse druge, ki se obnašajo tako kot gospa Demajo. — V naslednjih številkah našega lista bomo objavili šedruge firme, katerih praga bi ne smel prekoračiti noben zaveden Jugoslovani. — Opozarjamo občinstvo, da se zgoraj omenjeno ne nanaša na one firme drugih narodnosti, ki spoštujejo naše nacionalne težnje, temveč samo na one firme, ki jih ne spoštujejo. Proti tem se hočemo boriti, dokler jih ne iztrebimo. Čas obratuna je tu!

Nemškutarji v Trbovljah. Iz Trbovelj nam pišejo: Orjuna je pri nas ustanovljena. Posla bo imela pri nas več kot dovoli. Nemškutarstvo se znova hudo šopiri. Danes Vam moramo imenovati tri imena. Gospod Adolf Widra naj se ne dela tako dolžnega. Mi dobro vemo, da je naravnost zagrizen nemškutar in znani so nam razni zanimivi njegovi izreki. Na njega bomo posebno pazili. Ker ga sicer poznamo kot poštenega moža, upamo, da bo naša današnja opozoritev zadostovala. Čim dalje več ogorčenje vzbuja v naši dolini obnašanje lastnice Kina vdove Počivavšek. Njen pokojni soprog, ki je bil odlični narodni človek, ni zaslužil, da mu vzgaja otroke napol nemško in da hodi na Jagaball. Če gospod Počivavšekovi slovenski denar, ki ji ga nosimo v njen kino, ni všeč, naj se izseli in gre k svojim milim nemškim bratom. — In končno naš odlični gospod Cohan! Tega nemškutarja in denuncijanta poznamo izza časa vojne več kot dovolj. Ob prevratu smo mu iz usmiljenja prizanesli. Nekaj časa je miroval. Sedaj se zopet silji v osprej in z največjo vmeno se poteguje za svojega vrednega tovariša Miho Korena, ki so se ga za časa vojne vsi narodni in svobodoljubni ljudje bali, kakor samega peklenščeka. Naša Orjuna bo morala pričeti čistiti trboveljsko ozračje. In podučevati naše delavce, ki se tako radi dajo od vsakega špekulanta speljati na led. Prepričani smo, da uspeh ne izostane.

Sluga d. z. o. z. v Ljubljani razpošilja župnijskim uradom po naši državi dopisnice s sledečim hektografiranim nemškim tekstom: »Unser Verein, der ausschliesslich nur für die materielle Wohlfahrt der Priester gegründet worden ist, hat mit den Glockengiessereien einen Vertrag geschlossen. Der Verein behält für sich nur eine Kleinigkeit, zur Deckung der Auslagen, deshalb können wir Ihnen, wenn Sie sich für Ihre Kirche die Glocken anschaffen wollen gute Bedingungen vorlegen. Nämlich das Kilogramm zirka 4 Din 65.— je nach der Valuta. Die Bilder und die Aufschriften werden extra gezahlt. Die Lieferung geschieht in 6–7 Monaten. Glocken unter 120 Kilo fast sogleich. Wir offerieren Ihnen auch Orgeln, Harmoniums, Thurnuren, Wachskerzen, Paramente, Kirchenwäsche, und s. alle Bedarfsartikel für Priester, Klöster, Religionsanstalten. Mit Hochachtung »Sluga« d. z. o. z. Ljubljana, Poljanski nasip 10.« Zahtevamo, da preneha ta famozna družba z nemškim izzivanjem naših jugoslovanskih župnišč, nad katerim se zgražajo tudi pošteti duhovniki, ker bomo sicer gospe na Poljanskem nasipu počili, da leta 1923. ne živimo več v Avstriji!

Planina pri Rakeku. Slovenčev poročevalec ima kaj čudne pojme o državljanski svobodi. Državni profesor se sme udeležiti volilnega shoda in celo na njem govoriti, državni carinik pa ne. Čudna logika! Še par takih shodov, hujšaka Lušin, na no bode treba škofa in Orjuna, da izgnete iz Planine z vašim aspirantom vred.

Ljubljanski carinski urad. V nazvanem uradu so uslužbeni že po približno dve do tri leta neki starejši gospodje, bivši avstrijski uradniki, ki se žalibog, dasiravno so sedaj jugoslovanski državni uradniki, obnašajo tako, kot da bi bili še vedno avstrijski uradniki. Med njimi se odlikuje posebno bivši avstrijski »feldwebel«. Ti gospodje govorijo tudi v uradu med seboj italijansko kakor slovensko. Priporočamo temu »feldwebelu«, zadal na žalost jugoslovanskemu uradniku in drugim uradnikom, da prenehajo enkrat za vselej italijančiti. Če tem gospodom italijansko ne bo zadovoljstvo ta opomin, jih uveravamo, da bomo našli sredstva, s katerimi jih bomo od te strasti odvabili. Spametujte se, da vas ne spametujemo mi!

Brežice. Prošlo nedeljo je hotel v Brežicah šarlatan Radić razglasiti mirovno republiko. Naša mlada Orjuna je bila dobro pripravljena, da mu odbrise mir na turn. Žalibog je teater izostal vsled bojazni naših oblasti. Na svidenje toraj v Zagrebu o priliki centralne skupščine.

Popravek. Z ozirom na dopis v »Orjuni« štev. 11, z dne 4. marca 1923 pod naslovom »Brežiški nemčurji« in popravek v št. 12, z dne 11. marca 1923 izjavlja mestni odbor organizacije v Brežicah, da se je dogodek faktično vršil, kakor je v številki 11, z dne 4. marca 1923 popisano, da so dotični gospodje, ki jih navaja ta članek kot nemčurji v vseh brežiških narodnih krogih kot taki znani in da je njihovim popravkom pripisovati ravno toliko verodostojnosti, kot običajno člankom, ki jih mora časopis sprejeti in obelodaniti v smislu § 19. tisk. zakona. Afera je s tem za mestno organizacijo v Brežicah končana. — Orjuna, Brežice.

Šoštanj. K plesu, ki so ga priredili uradniki tvrde Franz Woschnag und Söhne — Schönstein (Šoštanj) dne 3. II. t. l. v hotelu Union v Šoštanju je poslalo okrajno glavarstvo v Slovenjgradu v varnost švabskih udeležencev orožniško asistenco, ki je štela z domačimi orožniki vred 15 mož.

Orožniki so to noč popivali v občinski hiši, mesta Šoštanj in imeli tam na razpolago tudi velike množine cigaret. Vino se je donesalo iz lokala, kjer se je vršila prireditev.

Orožništvo je isto noč ustavilo in razgnalo tudi najmanjšo skupino naših ljudi, dočim je pustilo v miru pijačo, s palicami in capini opremljene najete delavce tvrde Woschnag et Söhne, ki so pozno v noč razerjali in izzivalno peli nemške pesni po trgu. — Priče na razpolago.

Spionáža. U Osljaku je uhapšen neki Petar Frank, koji je kroz godinu dana bio špijun Madžarske. Prilikom hapšenja nađeni su kod njega špijunski izveštaji, koje je on slao svojim madžarskim poslodavcima. Policija je već ušla u trag i njegovim saučesnicima.

Akcija Orjune za izgladnjele krajeve. Orjuna Zagreb, ženska sekcija pokrenula je široku akciju za pomoč izgladnelim krajevima u Dalmaciji. Prinosi se sabiru putem araka, a primaju se i u Upravi »Pokreta« Sabiranje traje do 31. marta, obraćamo se na svu našu nacionalno-svesnu javnost da podupire ovaj korak, jer se radi o hiljadama braće, koja umiru od gladi. Pozdravljamo mlade jugoslavenske žene. Sve za narod i državu!

Mariborska Orjuna išče primeren lokal za tajništvo. Vzame se najraje prazna soba s posebnim vhodom v prvem nadstropju kake hiše v središču mesta. Ponudbe naj se pošljejo na tajništvo Orjune, Narodni dom. Mariborčani, pokažite svojo nacionalno in državno zavest s tem, da preskrbite Orjuni primeren lokal, brez katerega ne more uspešno delovati.

Iz Mekronoga.

Pavliha je šel po svetu. Bil tu in tam, imel med pohajkovanjem odprte oči in ušesa, pa v svoji zaslepljenosti in duševni plitvosti ni nič videl, nič slišal in vrnil se je domov »patentiran Pavliha«. Tako se večkrat sliši od starih ljudi.

Popolnoma nekaj sličnega se opazuje pri nas v našem prijaznem trgu. Žalibog, da se dobi nekaj takih »Pavlih« (samo en par) med tistimi, ki so se pred kratkim časom vrnili iz Amerike. Imajo namreč par kronč v žepu ter se že čutijo despote. In ti gospodje kažejo svojo srčno in namsko kulturo, katere so se navzeli v »zlati Ameriki« s tem, da bruhajo iz sebe svojo nezadovoljnost ter se pritožujejo, da pri pohajkanju in postopanju nimajo uistega zaslužka kot so

ga imeli v Ameriki pri težkem delu. Temelito bo treba poizvesti, sicer nam zastranijo naše verje, značilo in dobro misleče ljudstvo.

Težka je bila borba za svobodo. Mnogi so darovali svoje življenje in imetje na žrtvenik domovine, da jo rešijo suženjskih verig. Med nami pa vendar še ni kristalne čistosti. Dobilo se še tu pa tam kukavice, ki blarajejo čase suženjstva, hlapčevstva in klečeplastva. In sedaj ko je tudi te varalice doletela svoboda, katere niso vredni, so se opogumili in prilezli iz svojih mišjih luknji, se šopirijo kot srake ter zabavljajo kar na debelo. Vcenljajo, posebno rekrutom-voljakom na potu v vojaško službovanje v srce kal nezadovoljnosti in strahu pred bodočnostjo.

V pojasnilo pa naj služi še dejstvo, da so se v tem smislu izražale osebe, ki žive od naroda. Ena je še celo zaposlena pri izvozu živine. — Toliko za sedaj v vednost. Obenem na naj blagohotno sprejmemo to kot opomin, da končajo s svojim brezvestnim in sramotnim delom, sicer pridejo z imeni na dan.

Mi se borimo za edinstvo in veličino naše države, za povzdigo in razvitek vsake poedine klase in vsakega poedinega človeka.

Najnovejše vesti.

Skopje, 22. marca. Naši poapseni drugovi pušteni u slobodu. Kazna zamenjena novcem. Hvala na bratskoj solidarnosti. Živela Orjuna.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega srčno ljubljene soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Arturja Tomažič

za poklonjene krasne vence in cvetje, za ganljivi žalostinki in za številno časteno spremstvo na njegovi zadnji poti, se vsem najpsrčneje zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 23. marca 1923.

Žaluječa rodbina Tomažič.

Učiteljska tiskarna in knjigarna

v Ljubljani, Franciška ulica 6.

Telefon št. 312.

Poštnoštevilni račun št. 10.761.

„Učiteljska tiskarna“ je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni in večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Šolski zvezki lastnega izdelka.

Zvezki za okroglo pisavo.

Delo točno, solidno in elegantno.

Skladateljem naznanjamo, da je „Učiteljska tiskarna“ preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije z ličnim in razločnim tiskom.

Zaloga mladinskih, leposlovnih in znanstvenih knjig.

Cene zmerne!

Zahtevajte cenik!

Podružnica v Simona Gregorčiča ulici.

ZRNA.

Dialog.

Gasper: Ali ti je znano, da sta se dva ljubljanska dnevnika sporekla radi vprašanja, se je li g. Davidovič na nekem shodu izjavil za ali proti reviziji ustave?

Miha: Še več. Vem prav dobro, da se je g. Davidovič v istini in prav odločno izjavil za revizijo ustave, ker že ime naše države ne odgovarja...

Gasper: (nestrpno) ... toraj se bo naša država končno vendarle imenovala »Jugoslavija«?

Miha: Slabo pogodil. Zahtevamo, je rekel g. Davidovič, da se naša država imenuje »Kraljevstvo Srbov, Hrvatov, Slovencev, Macedoncev, Muslimanov in Bunjevcev«.

Gasper: (navdušeno) »Živooooo država Srbov, Hrvatov, Slovencev, Muslimanov, Bunjevcev« — in proti Mihi obrnjen — ali sem koga izpuštil?

Z. K.

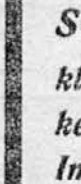
Priporočamo za nakup pisarniških in šolskih potrebščin tvrdko

M. TIČAR

Ljubljana, 2-2

Šteuburgova ulica št. 1 in Sv. Petra cesta.

Pozor na današnji inseratni del!

Oblasni odbor kakor tudi mestni OR-JU-NE pošljeta v areni Narodnega doma. Uradne ure: vsa dan od 10.—12. in od 16.—19. ure.

Mi gremo naravnost, ne ozirajoč se na ničvredne malenkosti — rušič barikade separatizma in dejetizma.

Cevlje kupujte od domačih tovarn tvrdke Peter Kozine & Co. z znamenko »Peko«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in na debelo Ljubljana, Breg 20 in podružnica Aleksandrova c. 1.

Stanovanje

2-3 sobe, kuhinja i drugo se išče, sprejme se tudi v novi hiši. — Oglejte pod »MIR« na »Upravo ORJUNE Ljubljana«.

Mila! Slava! Vida! Vse nas že zaveda Ali to nas ne zanima! Kdor želi imeti kratek čas V »Orjuni« naj pove na glas »Vida«, »Slava«, »Mila« Bo odgovorila.

Mladenci si želi dopisovanja z nežnim cvetom, v svrhu razvedrila in medsebojnega spoznanja. Odgovor je nasloviti na »CVET MLADOSTI«.

Osamljena »Rožica v popju« si želi pomlad, da razcvete v polju Kdor prevzame odgovornost za popje, naj dopsuje pod »JAMČIM ZA POPJE«.

AKO PIJEŠ BUDDHA ČAJ VŽNAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJA

MODNA KROJAČNICA JOŠKO SUŠNIK

LJUBLJANA

CHARLES PRINC

Poštni predal 124.

Manufakturno blago na debelo.

LJUBLJANA,

MIKLOŠIČEVA C. 36.

IVAN ZAKOTNIK mestni tesarski mojster

LJUBLJANA

Dunajska c. št. 46.

Telefon št. 379.

Vsakovratna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lednice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.

Nepraktično in zamudno je iskanje trgovskih adres

po raznih adresarjih, ker so dostikrat nepregledni in nepopolni, posebno kar se tiče ulic in strok. Razven tega pa adresarji vsled živahnega povojnega trgovskega gibanja v kraem času zastarajo, ker jih je nemogoče vedno popravljati in dopolnjevati,

zato

se v slučaju potrebe obrnite na nas, ker imamo naslove vseh trgovcev, tovarn, obrtnikov natančno urejene po strokah, ter za njih pravilnost

vedno jamčimo!

Cene zmerne!

Cene zmerne!

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

TESTENINE PEKATETE

so najboljše, ker so izdelane iz samega zdroba klene inozem. pšenice in vsled tega tudi najcenejše ker se jih porabi neprimerno manj kot vsakih drugih. Imajo dober jajčen okus in popolnoma nadomeščajo doma izdelane. En poizkus Vas prepriča!

Glavna zaloga:

R. Bunc in drug

Ljubljana - Celje - Maribor.

Brzljavni naslov: Buncdrag, Ljubljana. □ Račun poštne hranilnice št. 11.333.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.
 (PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA) Telefoni: 139, 146, 458.

Podružnice:
 Maribor
 Novo mesto
 Rakek
 Slovenjgradec
 Slovenska Bistrica

Ekspoziture:
 Konjice
 Meža-Dravograd
 Ljubljana (menjalnica
 v Kolodvorski ulici).

Kapital in rezerve Din. 17.500.000*—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

SLAVENSKA BANKA

d. d.

podružnica Ljubljana

preje Jugoslovanska Union-Banka

ZAGREB

BEOGRAD

Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

AFILIACIJE:

BUDAPEST: BALKAN BANK R. T.

SPLIT: JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJSKA BANKA.

WIEN: BANKHAUS MILAN ROBERT ALEXANDER.

Delniška glavnica in rezerve K 200,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

!! DOŠLO !!

najfinejše angleško in češko sukno
v elegantnih vzorcih in po solidnih cenah
za pomladno in letno sezijo.

Specialna zaloga

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Vedno v zalogi vseh vrst obleke, raglani, površniki, pelerine, dežni plašči, delovni plašči, usnjeni sakoplašči (auto), razno perilo, čepice in drugo modno blago. Sukno za modne hlače. — Oddaja blaga na metre; sprejemajo se tudi naročila na obleke.

Zajamčeno prvovrstna izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

Naklada in izdaja lastnih serij „Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-prometnih središč in kopališč kraljevine SHS“:

Serija A: Načrt Ljubljane.

Serija B: Bled, z železniškim omrežjem cele naše države.

Serija C: Sušak, s parobrodsko in železniško karto, po osnutku ing. Gregora, se priporoča trgovsko-industrijskim izvoznim in uvoznim krogom.

OGLASNI IN REKLAMNI ZAVOD

JOSO ZORMAN

LJUBLJANA, GLEDALIŠKA UL. 2

Sprejema oglase za vse časopise in revije, posebno za čas III. ljublj. velesejma!

Lastna koja na letošnjem III. ljublj. velesejmu!

Proračuni in pojasnila brezplačno, oglasi po origin. oglasnih cenah

Poštni ček. račun št. 12.066 v Ljubljani.

TVORNICI KUVERT

FRAN MULEC & DRUG

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TELEFON ŠTEV. 75

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE

PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

J. Grobelnik,

manufaktura

engros in detail

Ljubljana, Mestni trg 22.

MERAKL

bole, barve, lak, kit,

email, čopiči

najboljše kakovosti nudi

Medić, Rakovec, Zankl, d. z.
o. z.

Maribor, Ljubljana, Novisad,
podružnica. centrala. podružnica.

M. Poličar & drug

Bled, Slovenija.

Špecijsalna tovarna za izdelavo
bančnih in pisarniških oprav.
Velika tvornica za pohištvo.
Prevzema tudi vsa stavbena dela.

Iv. Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska c.

Šivalni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev
iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“. Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

IZVANREDEN UŽITEK

boš imel, če si privoščiš

v restavraciji gl. kolodvora

v Ljubljani

rimsko čašo

starega
muskatnega

jeruzalemskega
silvanca.

M. DOLNIČAR

restavrater.

GRIČAR & MEJAČ,
LJUBLJANA

samo ŠELENBURGOVA ULICA št. 3.

Najnovejše obleke za gospode, dame in otroke.

„JUGOEKSIM“
TRGOVSKA DRUŽBA

VEKOSLAV PELC & DRUGOVI

VEGOVA UL. ŠT. 8. V LJUBLJANI VEGOVA UL. ŠT. 8.
ČEK. URADA ŠTEV. 18.160. BRZOJAVKE: „JUGOEKSIM“.

EKSPORT!

IMPORT!

TRGOVINA
S SPECERIJSKIM,
KOLONIJALNIM, MATERIJAL-
NIM BLAGOM, DEŽELNIMI IN POLJSKI-
MI PRIDELKI IN IZDELKI, MLEVSKIMI
IZDELKI, LESOM IN LESNIMI
IZDELKI TER MANU-
FAKTURO.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Tvrdba

J. GOREC

v Ljubljani

staroznana trgovina z avtomobili, motocikli, kolesi
in posameznimi deli

== Je otvorila ==

poleg svojih dosedanjih prostorov

nove poslov. prostore

v palači

Ljublj. kreditne banke

na Dunajski cesti.

Modna in športna trgovina
za dame in gospode

P. MAGDIČ
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Največja izbira damskih oblek, bluz,
plašev in nakitnih predmetov, dalje
klobukov za gospode, perila, kravat
in drugega.

Odvetnik

DR. OTON FETTICH

naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno
z 20. marcem 1923 v Dalmatinovo ulico št. 7,

visoko pritličje (prejšnji prostori pisarne
Dr. Triller — Dr. Treo).

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA

HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA ULICA 4.

BRZOJAVI: HEDŽET

TELEFON 75

Špecialna trgovina perila
za novorojenčke.

Športno-, pleteno-, tkano-
in modno blago.

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg 8.

Ustanovljeno 1866.

Atelje za najfinejše moško,
damsko in otroče perilo.

Dvojno čiščeno češko
posteljno perje in puh.

Ako kašljate je edino
sredstvo proti prehlajenju

PEKTO

kateri sigurno pomaga

„ADRIJA“

drogerija in foto-manufaktura

B. Čvančara, Ljubljana.

**Otroški
vozički**

zložljive lesene stolice za otroke,
ki služijo obenem kot mizica,
razni igračni vozički z in brez
košare, šivalni stroji in dvokolesa
so najcenejši: **„TRIBUNA“**,
tovarne dvokoles in otroških vozičkov
v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

**Autogaraža
AUTODELAVNICA**

A. Thaler

LJUBLJANA

GLINCE 37.

**TRGOVŠKE
KNJIGE**

IZDELUJE

PO NAROČILU

DELNIŠKA TISKARNA D.D.

V LJUBLJANI

Stegú in drugi

kom. družba za strojno in
električno industrijo.

Pisarna LJUBLJANA
Beethovnova ulica 9/III.

Postavlja:

kompletne naprave modernih žag
ter naprave za sušenje lesa.

Dobavlja in montira:
vse stroje za lesno obdelavo.

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC

NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 19.

CENE ZMERNE!!

Parfums - Driay - Paris

Ing. V. NIKOLIĆ

Kraljevski dvorski liferant

LJUBLJANA - MOSTE

Telefon št. 562.

Cie. Gle. Transatlantique, Francoska linija
HAVRE — NEWYORK

Najkrajša linija, samo 6 dni čez morje.

Glavno zastopstvo Slavenska banka d. d. Zagreb.

Vozne listke in tozaderna
pojasnila daje zastopnik

IVAN KRAKER

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 41.

Telefon int. št. 247.

Glavna zaloga cigaretnega papirja **„ABADIE“**

Papir en gros.

Vse vrste ovojnega, konceptnega, pisemskega
ter barvastega Couleur-papirja ima vedno v zalogi
po najnižji ceni.

A. LAMPRET

Krekov trg št. 10.

Telefon int. št. 247.

„SAVA“

Opće osiguravajuće
dioničarsko društvo
ZAGREB

„CABA“

Опште осигуравајуће
дioničarsko društvo
ЗАГРЕБ

Generalno zastopstvo za Slovenijo

V LJUBLJANI

Sv. Petra cesta št. 2

Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov, za domačo uporabo, kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

NASLOV:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

LJUBLJANA, Mestni trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

Anonceza vse tu- in inozemske časopise, revije, kole-
darje, sejmske vestnike i. t. d.**Trgovske adresse**

urjeno po strokah, garantirano pravilno

Plakatiranjev Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in vseh ostalih
krajih Jugoslavije in inozemstvu**Informacije**

za poset svetovnih valosajmov

Osnutke

za umetniške plakate, ovojnice in podobno

oskrbi**Anončna in reklamna**
d. z o. z.**ALOMA COMPANY****Ljubljana**
Kongresni trg 3.**Beograd**
Sremska ulica 9.**Slovenska gradbena in industrijska d. d.**

Telefon Inter. 180.

Telefon Inter. 180.

„SLOGRAD“**Tehnična pisarna Ljubljana, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica šte. 151.****Izvršuje:** stanovanjske hiše, trgovska poslopja, mo-
derne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske
konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi
25 letnih izkušenj. **Specialiteta:** železobetonske cevi
za vodne naprave in vodovod.**Zastopa:** Patent dr. inž. Emperger-a za izvrševanje
konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vlož-
kami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih,
„silo“-mostovih in podobno). **Izdeluje:** vse vrste teh-
ničnih projektov in statističnih proračunov. Parna žaga.**A. i E. SKABERNÉ****MESTNI TRG 10.****MANUFAKTURA****MODA****NA DEBELO IN DROBNO****NAJVEČJA IZBIRA****NAJNIŽJE CENE**